

Influence of Spousal Support, Sibling Relationships, Peer Relationships and Parental Self-Efficacy on the Parent-Adolescent Relationship*

Emine Feyza AKTAŞ^{a*} (ORCID ID - 0000-0001-8615-5510)

İbrahim YILDIRIM^b (ORCID ID - 0000-0001-7874-8404)

^aBalıkesir University, Necatibey Faculty of Education, Balıkesir/Türkiye

^bHacettepe University, Faculty of Education, Ankara/Türkiye

Article Info

DOI: 10.14812/cufej.955694

Article history:

Received 22.06.2021

Revised 04.03.2022

Accepted 28.06.2022

Keywords:

Parent-Adolescent Relationship,
Parental Self-Efficacy,
Peer Relationship,
Sibling Relationship,
Spousal Support.

Research Article

Abstract

In the present study we aim to develop a model that focuses on identifying factors which influence the parent-adolescent relationship. We use the structural equation model to test this model. In the study, among the variables affecting parent-adolescent relationship spousal support, sibling relations, peer relationships, and parental self-efficacy variables are discussed on the basis of an ecological approach. The sample consisted of 391 adolescents aged between 14-17 years and their parents (n=782). The results show that spousal support, peer relationships, and sibling relationships have a positive effect on the parent-adolescent relationship, while parental self-efficacy has a negative effect on the parent-adolescent relationship. Furthermore, parental self-efficacy affects the parent-adolescent relationship with the mediating role of sibling relationships. As a result of these findings, it can be stated that variables that were determined on the basis of the ecological system approach have both direct and indirect effects on the parent-adolescent relationship. We suggest that these variables may be used at intervention programs on relationship in further research, and parents' and adolescents' opinions about their relationships may be further examined by way of qualitative methods.

Eş Desteği, Kardeş İlişkisi, Akran İlişkisi ve Ebeveyn Öz-Yetkinliğinin Ebeveyn-Ergen İlişisine Etkisi

Makale Bilgisi

DOI: 10.14812/cufej.955694

Makale Geçmişi:

Geliş 22.06.2021

Düzeltilme 04.03.2022

Kabul 28.06.2022

Anahtar Kelimeler:

Ebeveyn-Ergen İlişkisi,
Ebeveyn Öz-Yetkinliği,
Akran İlişkisi,
Kardeş İlişkisi,
Eş Desteği.

Araştırma Makalesi

Öz

Bu çalışmada ebeveyn-ergen ilişkisini etkileyen faktörleri belirlemeye odaklanan bir model geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu faktörlerin belirlenmesi amacıyla yapısal eşitlik modeli kullanılmıştır. Araştırmada ekolojik yaklaşım temelinde ebeveyn-ergen ilişkisini etkileyen değişkenlerden eş desteği, kardeş ilişkileri, akran ilişkileri ve ebeveyn öz-yetkinliği değişkenleri ele alınmıştır. Çalışma grubu 14-17 yaşları arasında 391 ergen ve ebeveynlerinden oluşmaktadır (n=782). Model testi sonuçları, eş desteği, akran ilişkisi ve kardeş ilişkisinin ebeveyn-ergen ilişkisi üzerinde olumlu, ebeveyn öz-yetkinliğinin ise ebeveyn-ergen ilişkisi üzerinde olumsuz etkisi olduğunu göstermiştir. Ayrıca ebeveyn öz-yetkinliği, kardeş ilişkisi aracılığıyla ebeveyn-ergen ilişkisini etkilemiştir. Bu bulgular sonucunda ekolojik sistem yaklaşımı temelinde belirlenen değişkenlerin söz konusu ilişkinin niteliği üzerinde doğrudan ve dolaylı etkilerinin olduğu görülmektedir. İleride yapılacak araştırmalarda bu değişkenlerin ebeveyn-ergen ilişkisine yönelik müdahale programlarında ele alınması ve bu ilişkinin diğer yönlerinin ortaya çıkarılması için nitel yöntemlerle incelenmesi önerilebilir.

* This study is mainly based on the doctoral dissertation of the first author at Hacettepe University, with Prof. Dr. İbrahim Yıldırım as the supervisor.

*Corresponding Author: feyza.aktas@balikesir.edu.tr

Introduction

Many developmental changes during adolescence require a new process of adaptation. These changes affect many aspects of adolescents' lives, especially with regard to the development of identity. These developmental changes also lead to a transformation of adolescents' relationships with parents. Because adolescence is a period of transition from childhood to adulthood, this transformation in parent-adolescent relationships means that the parent-adolescent relationship differs from the parent-child relationship, involves adult roles, and evolves to a more equalitarian form. The parent-adolescent relationship is one of the most studied topics in adolescent development (Steinberg, 2001; Steinberg & Silk, 2002). Since the 1990s, there has been a surge of interest in the parent-child relationship, especially the parent-adolescent relationship in the field of developmental psychology. As Dekovic (1999) asserts, even if the definition of adolescence as "a period of storm and stress" is exaggerated, the relationship between parents and children during adolescence may become more problematic compared to childhood. Compared to childhood, the early years of adolescence witness more conflicts (McGue et al., 2005; McKinney & Renk, 2011; Zeiders, Roosa, & Tein, 2011). This increasing conflict and the resulting problems are associated with adolescents' need for autonomy and demand for a more egalitarian relationship that begin in puberty and extend through adolescence (Steinberg, 2004; Steinberg & Morris, 2001). Smetana (2005) argues that parents' resistance to granting the children autonomy that they demand is the main cause of conflict between adolescents and parents. Although there is a decrease in the parent-child relationship during adolescence (Collins & Madsen, 2003), the importance of this relationship for adolescents does not change (Hair, Moore, Garrett, Ling, & Cleveland, 2008). In support of this argument, a great deal of research has shown that there is a significant relationship between the quality of the parent-child relationship, adolescent behavior problems (Walker-Barnes & Mason, 2004; Wang et al., 2013), and adjustment levels (Barber & Delfabbro, 2000; Engels et al., 2001; Fanti et al., 2008; Galambos et al., 2003; Korfal, 2016; Stanik et al., 2013; Weymouth et al., 2016).

The literature on the parent-adolescent relationship treats the parent-adolescent relationship most often as a predictor variable and less commonly as an outcome variable and exploring factors that influence the parent-adolescent relationship. It has been demonstrated that parent-adolescent relationships are affected by a variety of variables including adolescents' gender (Martin, 2010) and age (De Goede et al., 2009), adolescents' personality and genetic factors (South, Krueger, Johnson, & Iacono, 2008), adolescents' temperament characteristics (Dekovic, 1999), adolescents' level of religiosity (Denton, 2006), adolescents' level of depression (Eryüksel & Akün, 2003), parents' gender and depressive symptoms (Head, 2004), parental self-efficacy (Bogenschneider et al., 1997), parental awareness (Coatsworth et al., 2010), and parental well-being (Silverberg & Steinberg, 1987). Other than these variables, several variables that reflect the interaction of adolescents or parents with their social environment influence the parent-adolescent relationship. Previous research has shown the effect of adolescents' peer relationships (Field et al., 2002), sibling relationships (Seginer, 1998), variables related to parents' work lives (Crouter et al., 2001), spousal support (Colarossi & Eccles, 2000), and parents' relationship with each other (Kouros et al., 2014) on parent-adolescent relationships. As shown, other than adolescents' and parents' characteristics, relationships with other people and/or institutions in social contexts also affect adolescent-parent relationships. Our study investigates the effect of the variables of spousal support, peer relationships, sibling relationships, and parental self-efficacy on the parent-adolescent relationship. We selected these variables based on the ecological systems approach. The ecological approach considers individuals as part of the context which they belong to, especially of their family (Luster & Okagaki, 2005), and provides researchers with a comprehensive framework for family-related studies. The ecological systems approach, described in more detail further below, identifies five environmental systems that surround individuals: the microsystem, mesosystem, exosystem, macrosystem, and chronosystem. This study focuses on the members of the microsystem (family, relatives, friends, and suchlike), which is one's immediate and direct environment, and the members of the mesosystem, which contain interactions between the microsystems in one's life. Adolescents' microsystem include variables related to parents (parent-adolescent relationship), siblings (sibling relationships), and peers (peer relationships), while adolescents' mesosystem consists of a variable

related to the relationship between parents with whom adolescents have a one-to-one relationship. In this study, we used only the variables that exist within the scope of the microsystem and the mesosystem. The reason is that care was taken to choose more controllable variables instead of variables such as cultural elements or political factors in the upper environmental systems. The following section presents the research results for each variable.

Spousal Support

Spousal support is a crucial element in the relationship between parents. It is thought that the quality of the relationship between parents will affect the adolescent-parent relationship as one of the subsystems in the family system. There are two hypotheses explaining the connection between the parent-child relationships and the spousal relationships. The first of these hypotheses is the diffusion hypothesis, which assumes that parents with a positive quality of the marital relationship are more sensitive to the needs of their children and positively affect the parent-child relationship. The other hypothesis, the compensation hypothesis, assumes that parents with a stressful and negative marital life compensate for the negativity they experience by showing their interest and love for their children (Erel & Burman, 1995). Little research into the association between the parent-parent relationship and the parent-adolescent relationship has examined the spousal support variable (Colarossi & Eccles, 2000; Hair et al. 2009). Apart from spousal support, several variables including marital quality (Howard, 2016), marital conflict (Buehler & Gerard, 2002; Noller et al., 2000), and marital problems (Stevenson et al., 2014) have been analyzed to investigate the parent-adolescent relationship. A great deal of previous research (Colarossi & Eccles, 2000; Faber et al., 2003; Hair et al., 2009; Kouros et al., 2014; Krishnakumar & Buehler, 2000; Shek, 2000) has supported the spillover hypothesis (Erel & Burman, 1995) that parents who have a supportive and satisfying marriage also have a positive relationship with their children.

Peer Relationships

Peer relationship affects and is affected by family relationships and is one of the factors outside the family system, which is associated with the parent-adolescent relationship. Although it is controversial that the influence of parents on adolescents decreases and peers become more dominant during adolescence, peer relationships still hold an essential place in the lives of adolescents and their families and, by extension, in the parent adolescent-relationship (Steinberg, 2001). There is a large volume of published research that reveals the association between the parent-adolescent relationship and the peer relationship (Dekovic & Meesus, 2002; Farrell & White, 1998; Schneider & Younger, 1996; Shomaker & Furman, 2009; Wainright & Patterson, 2008). Unlike the present study, however, peer relationship has been treated as an outcome variable (Dekovic & Meeus, 1997; Engels et al., 2002; Matza et al., 2001; Shomaker & Furman, 2009) and the effect of the parent-adolescent relationship on the peer relationship has been investigated. Parker and Benson (2004) find a significant association between parental support, which is an important element of the parent-adolescent relationship, and peer relationships, while there was no meaningful relationship between parental monitoring and peer relationships. In brief, previous research has focused on the effect of the parent-adolescent relationship on peer relationships and reports significant correlations between the two variables. This study analyzes peer relationships concerning its impact on the parent-adolescent relationship, assuming that the relationships in the adolescents' microsystem interact and mutually affect each other.

Sibling Relationships

Sibling relationships play an essential role in shaping one's life and family dynamics (Updegraff et al., 2005). The link between the nature of sibling relationships and the parent-adolescent relationship has been shown in previous studies (Brody et al., 1994; Derkman et al., 2011; Kim et al., 2006). Whiteman and Buchanan (2002) conclude that adolescents' experiences in their relationships with their siblings affect their expectations of their parent-adolescent relationship. Additionally, research has been carried out on the association between sibling relationships and parental self-efficacy, which is another variable analyzed in the present study. Oh et al. (2016) find that parental self-efficacy affects the sibling relationship both directly and indirectly through parental behavior. Meunier et al. (2012), however, find no significant

relationship between parental self-efficacy and sibling relationships. Despite contradictory results, it has been demonstrated that parents with high parental self-efficacy support their children's social development; therefore, their children are expected to have positive sibling relationships (Coleman & Karraker, 1997). This study also investigates the relationship between parental self-efficacy and sibling relationship, which has been largely under-researched in the literature, by treating the sibling relationship as a mediator variable in the influence of parental self-efficacy on the parent-adolescent relationship.

Parental Self-Efficacy

Parental self-efficacy refers to parents' beliefs regarding 'their capabilities to organize and execute a set of tasks related to parenting a child' (Leahy-Warren et al., 2012, p. 389). Parents with high self-efficacy are more sensitive to their children's concerns and needs, take care of their children non-punitively, more actively interact with their children, and use more effective coping strategies in their relationship with their children (e.g., Coleman & Karraker, 1997). Furthermore, parental self-efficacy has a strong association with high parental support and low negative control (Jones & Prinz, 2005). Therefore, parents with high parental self-efficacy are expected to have a more positive relationship with their children. Research has shown that the relationships between parents with high parental self-efficacy and their adolescent children are positive in different aspects (Bogenschneider et al., 1997; Izzo et al., 2000). Additionally, parental self-efficacy has a positive effect on positive parental control and parenting behavior (Dumka et al., 2010; Oyserman et al., 2004). In this context, parental self-efficacy, which is one of the parental qualities that affects the adolescent-parent relationship, was considered as the predictive variable in the study.

Purpose and Significance

Adolescents' relationships with parents are a protective factor for adolescent problem behavior, especially risky behavior (Miller et al., 2001). In a period through which adolescents gradually progress to adulthood, fostering adolescents' relationships with parents who protect them in many ways not only offers a more practical approach to adolescents' healthy development compared to therapeutic interventions but also promotes parents' well-being, thereby, facilitating a healthy family functioning. To foster the parent-adolescent relationship, it is of crucial importance to better understand the nature of this relationship and to identify associated factors. The ecological approach provides a useful framework to understand family functioning and processes (Meyers et al., 2002). In the ecological approach, each system interacts with each other. Thus, in countries that have relational characteristics such as Turkey (Kağıtçıbaşı, 2007), the investigation of family relations, which also interact with culture and traditions, is important for a multicultural approach. Considering this background, we aim to identify factors that influence the parent-adolescent relationship using an ecological approach-based model. The model proposed for this purpose is shown in Figure 1 and the hypotheses of the research are as follows:

- Spousal support significantly affects the adolescent-parent relationship.
- Peer relationships significantly affect the adolescent-parent relationship.
- Sibling relationships significantly affect the adolescent-parent relationship.
- Parental self-efficacy significantly affects the adolescent-parent relationship.
- Sibling relationships play a significant mediating role in the effect of parental self-efficacy on the adolescent-parent relationship.

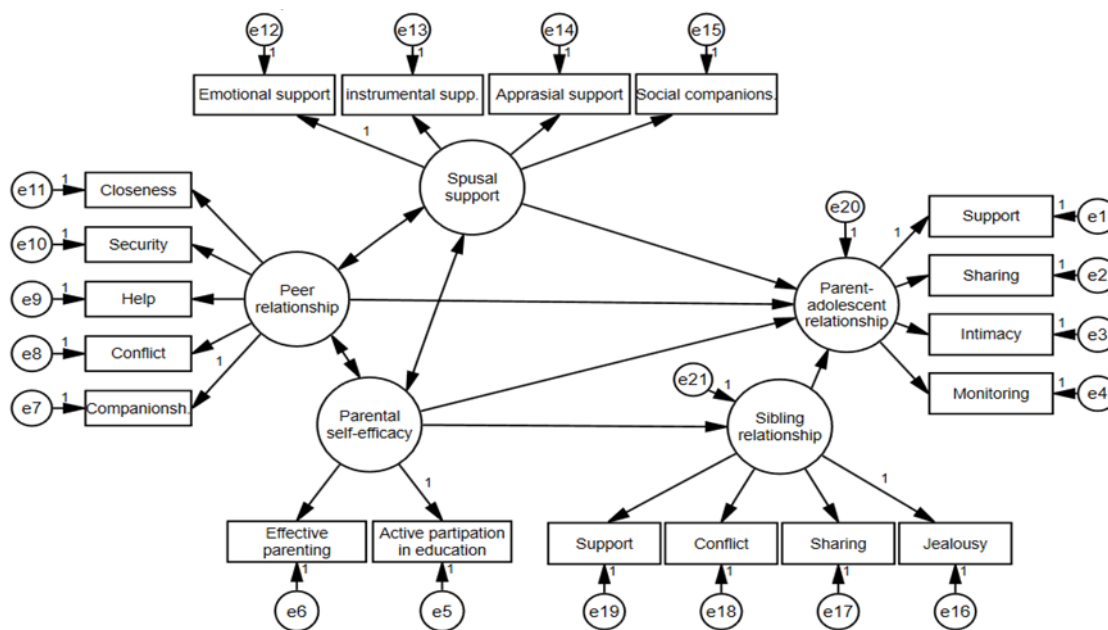

Figure 1. Hypothesis Model

Method

Study Group

The sample consisted of 782 individuals, including adolescents and their parents. The adolescents were attending science high schools, Anatolian high schools, vocational high schools, or basic high schools in the central districts of a major city in central Turkey during the spring semester of the 2016-2017 academic year. The study used convenience sampling. Schools were chosen to reflect all socio-economic strata in lower, middle and upper. Initially, 904 people, 452 adolescents and 452 parents, were administered. Due to the survey returns with missing responses, the data obtained from 80 participants were excluded from the study. After this, the outliers were detected, and the data from the relevant participants (n = 6) were dropped from the analysis. As a result, the analysis was carried out using the data from 782 individuals. Among the parents in the sample, 138 (35.3%) were female, and 253 (64.7%) were male. The sample consisted of 282 (72.1%) female and 109 (27.9%) male students. The mean age of the parents was 44.47 years, while that of the adolescents was 15.86 years.

Data Collection Tools

Personal Information Form: We structured this form which involves questions regarding adolescents' gender and grade levels, parents' ages and educational level, and the number of children.

The Parent-Adolescent Relationship Scale (PARS): We developed the PARS on a different sample to measure the nature of high school students' relationships with their parents. The scale consists of 27 items and four subscales, including support (Sp), sharing (Sh), intimacy (I), and monitoring (M). The factor loadings of the support dimension vary between .81 - .55, the sharing dimension varies between .83 - .54, the proximity dimension vary between .70-.56 and the monitoring dimension varies between .82 - .55 and with the loading values of all items in the first factor being between .81 - .43. The four-factor construct validated by the exploratory factor analysis was also confirmed by the results of the confirmatory factor analysis carried out on another sample ($\chi^2 = 691.25$; $p = .00$; $\chi^2 / df = 2.17$; $NFI = .95$; $CFI = .97$; $SRMR = .058$, and $RMSEA = .069$). The Cronbach's alpha coefficient of the total scale was found to be .95. The split-half reliability of the scale was $r_{xx} = .97$. The Cronbach's alpha coefficient of the total scale was calculated as .94 using the data obtained from the model test.

The Spousal Support Scale (SSS): It was developed by Yıldırım (2004) to measure the support that individuals receive from their spouses. The scale consists of 27 items and four subscales: emotional support (EM), instrumental and information support (ISS), appraisal support (AS), and social companionship (SC). According to the results of the exploratory factor analysis, the four factors together accounted for 58.40% of the total variance, and the factor loadings of all of the items ranged from .46 to .84 in the first factor. The factor loadings of the emotional support ranged from .68-.49, the financial aid and information support varied between .67 - .52, the appreciation support between .74 - .46, and the social interest support between .76 - .54. The results of the discriminant validity test show that there is a significant negative correlation between the scale and the Beck Depression Inventory. The Cronbach's alpha coefficient of the total scale was found to be .95. The test-retest reliability coefficient was calculated after the scale had been administered twice over a four-week interval ($r = .89$) (Yıldırım, 2004).

The Friendship Qualities Scale (FQS): The first version of the scale was developed by Berndt and Perry (1983) as an interview form to explore adolescents' relationships with peers (as cited in Bukowski, Hoza, & Boivin, 1994). The original version consisted of six factors. Bukowski et al. (1994) revised the original version and modified it into a five-factor scale. The five-factor version of the scale developed by Bukowski et al. (1994) was adapted to Turkish by Erkan-Atik et al. (2014). The Turkish version of the scale consists of 22 items and five subscales: companionship (Com), conflict (Con), help (H), closeness (Cl), and security (S). The results of the confirmatory factor analysis run to test the construct validity of the scale show that the scale has satisfactory goodness of fit indices ($\chi^2 / df = 669.12 / 199$, $p = .00$, RMSEA = .063, CFI = .97, GFI = .88, NNFI = .96). Cronbach's alpha of the original scale ranges from .71 to .86 within the subscales (Bukowski et al., 1994.). Considering the reliability coefficients calculated for the factors in the adaptation study, it was calculated as .66 for the togetherness, .66 for the conflict, .86 for the help, .71 for the protection and .83 for the closeness. The Cronbach's alpha of the total scale was found to be .85 in the Turkish adaptation study (Erkan-Atik et al., 2014). The Cronbach's alpha was calculated as .88 in the present study.

The Sibling Relationship Scale (SRS): This was developed by Aktaş (2017) to measure the quality of high school students' relationships with their siblings. It consists of 23 items and four subscales: support (Sp), conflict (C), sharing (Sh), and jealousy (J). A confirmatory factor analysis was carried out using the data collected from a different sample to evaluate the results of the exploratory factor analysis. The results of the confirmatory factor analysis show that the four factor construct derived from the exploratory factor analysis has satisfactory goodness of fit indices ($\chi^2 = 492.15$; $p = .00$; $\chi^2 / df = 2.20$; NFI = .91; CFI = .95; SRMR = .076, and RMSEA = .075) (Aktaş, 2017). The Cronbach's alpha coefficient of the total scale was found to be .95. The split-half reliability of the scale was $r_{xx} = .95$ (Aktaş, 2017). The Cronbach's alpha of the total scale was calculated as .92 in the present study.

The Parental Self-Efficacy Scale (PSES): This was developed by Kaner et al. (2007) to identify parents' beliefs concerning their parenting efficacy. It consists of 52 items and two subscales: effective parenting (EP) and active participation in education (APE). Exploratory factor analysis and convergent validity and discriminant validity tests were used to test the validity of the scale. The results of the exploratory factor analysis show that the first factor alone accounts for 34.61% of the total variance, the two factors together account for 52.14% of the total variance, and the factor loadings of all of the items range from .45 to .79 in the first factor. According to the results obtained in the reliability test of the scale, the internal consistency coefficients are .95 for the "effective parenting subscale", .86 for the "active participation in education subscale", and .93. for the total scale (Kaner et al., 2007). The Cronbach's alpha of the total scale was calculated as .94 in the present study.

Implementation Process

First, we obtained ethical approval from Hacettepe University Senate Ethics Committee to conduct the study. (Meeting date: 26 April, 2016, No: 1355). We obtained permission from the institutions affiliated to the Ministry of National Education during the application process. During the data collection process in the schools, where the school administrations had given permission for the research, we informed the administrative officers and/or guidance service about the scope of the research. We

informed the students and parents that participation was not mandatory. We then collected data only from those who had volunteered to participate in the study. We collected the data from the students in a classroom setting. We sent the measurement instruments and the informed consent forms in a closed envelope to the parents through the students. They were returned to the school counselor a week later.

Data Analysis

SPSS 22.0, LISREL 8.8, and AMOS 22.0 were used to analyze the data. We used structural equation modeling to identify various variables that predict the relationships between high school students and their parents. To test the significance of direct and indirect effects in the structural equation model, we used the bootstrap method. The structural equation model was tested using IBM SPSS Amos 22.0 software. The margin of error was accepted as .05 in all of the analyses.

Findings

This section first presents first the measurement model for the prediction of the parent-adolescent relationship model and then the structural model. The parent-adolescent relationship model had four latent variables and 19 manifest variables. To begin, whether there was a multicollinearity problem was analyzed to determine the suitability of the data for the model test. Multicollinearity was examined using the correlation coefficients and variance inflation factor (VIF) values between the indicator variables. When the correlation coefficients in Table 1 are examined, it can be seen that the correlation coefficients between the indicator variables vary between .00 and .85. The VIF values vary between 1.13 and 5.23. Since the correlation between independent variables is not above .90 and the VIF values are below 10 (Büyüköztürk, 2002; Kennedy, 2008; Tabachnick & Fidell, 2015), it can be seen that there is no multicollinearity problem.

Table 1.
Correlation Coefficients of the Manifest Variables

Variab les	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
PARS-Sp	1																		
PARS-Sh	.67*	1																	
PARS-I	.66*	.65*	1																
PARS-M	.44*	.44*	.49*	1															
SSS-ES	.21*	.14*	.16*	.08	1														
SSS-IIS	.21*	.11*	.16*	.07	.83*	1													
SSS-AS	.25*	.15*	.19*	.10*	.85*	.84*	1												
SSS-SC	.20*	.13*	.13*	.07	.80*	.72*	.75*	1											
FSQ-Com	.10*	.06	.03	.27*	-.01	.01	.03	.00	1										
FSQ-Con	.27*	.23*	.24*	.19*	.07	.06	.03	.07	.10	1									

FSQ-H	.35*	.19*	.26*	.30*	.06	.10	.10	.08	.43*	.16*	1								
FSQ-S	.13*	.04	.08	.29*	.04	.05	.06	.06	.50*	.20*	.60*	1							
FSQ-CI	.24*	.12*	.25*	.40*	.01	.04	.07	.02	.47*	.24*	.65*	.67*	1						
SRS-Sp	.53*	.40*	.40*	.37*	.10	.12*	.07	.09	.20*	.17*	.33*	.20*	.24*	1					
SRS-C	.25*	.23*	.25*	.13*	.04	.06	.04	.04	.00	.31*	.08	.05	.06	.45*	1				
SRS-Sh	.29*	.31*	.24*	.24*	.02	.04	.01	.02	.12*	.18*	.18*	.10	.14*	.59*	.41*	1			
SRS-J	.24*	.13*	.11*	-.01	.03	.05	.05	.04	.04	.25*	.08	.05	.06	.26*	.46*	.20	1		
PSES-EP	-.29*	-.23*	-.25*	-.20*	-.27*	-.27*	-.30*	-.29*	-.04	-.10	.14*	.11*	.11*	.16*	-.01	.15	.07	1	
PSES-APE	-.24*	-.17*	-.21*	-.07	-.20*	-.19*	-.22*	-.25*	-.05	-.03	-.07	-.04	-.03	-.10	-.03	.14	.03	.66	1

Note. PARS-Sp: Support; PARS-Sh: Sharing; PARS-I: Intimacy; PARS-M: Monitoring; SSS-ES: Emotional Support; SSS-IIS: Inst. support; SSS-AS: Appraisal Support; SSS-SC: Social Comp; FSQ-Com: Companionship; FSQ-Con: Conflict; FSQ-H: Help; FSQ-S: Security; FSQ-CI: Closeness; SRS-Sp: Support; SRS-C: Conflict; SRS-Sh: Sharing; SRS-J: Jealousy; PSES-EP: Effective Parenting; PSES-APE: Active Participation in Education. *p < .05, **p < .01

Given the descriptive statistics shown Table 2, the skewness and kurtosis values of the manifest variables range from -2.00 to +3.96. Bentler (2006) notes that if these values are greater than 5.00 in practice, data are not normally distributed. Additionally, to contribute to achieving normal distribution (Weston & Gore, 2006), the outliers were deleted as stated in the methods section. Finally, as can be seen in Table 2, the reliability coefficients of the manifest variables range from .61 to .97. Although the reliability coefficient of .70 is considered a benchmark, smaller values are also accepted in analyses such as model testing (Wainer & Thissen, 2001 as cited in Downing, 2004). Accordingly, the reliability coefficients of all the manifest variables are within the acceptable range.

Table 2.
Descriptive Statistics of the Manifest Variables

Variables	\bar{X}	SD	Minimum	Maximum	Range	Skewness	Kurtosis	Cronbach's Alpha
Support ¹	52.15	7.25	23.00	60.00	37.00	-1.03	0.62	.91
Intimacy ¹	24.78	6.24	7.00	35.00	28.00	-0.46	-0.37	.76
Sharing ¹	19.56	3.89	7.00	25.00	18.00	-0.54	-0.26	.90
Monitoring ¹	12.17	2.47	4.00	15.00	11.00	-0.82	0.19	.69
Emotional Support ²	24.16	3.89	9.00	27.00	18.00	-2.00	3.96	.89
Inst. Support ²	18.79	2.92	7.00	21.00	14.00	-1.84	3.30	.81
Appraisal ²	21.17	3.59	8.00	24.00	16.00	-1.72	2.88	.86
Social Comp. ²	7.63	1.48	3.00	9.00	6.00	-1.37	1.65	.61
Companionship ³	13.99	3.16	4.00	20.00	16.00	-0.26	-0.18	.70

Conflict ³	14.27	3.26	4.00	20.00	16.00	-0.47	0.20	.72
Help ³	22.89	2.76	13.00	25.00	12.00	-1.26	1.02	.84
Security ³	16.33	3.10	4.00	20.00	16.00	-0.79	0.27	.69
Closeness ³	21.20	3.58	9.00	25.00	16.00	-0.85	0.06	.83
Support ⁴	39.84	5.80	15.00	45.00	30.00	-1.63	2.91	.90
Conflict ⁴	30.57	8.32	9.00	45.00	36.00	-0.46	-0.26	.89
Sharing ⁴	10.64	3.87	3.00	15.00	12.00	-0.51	-0.95	.91
Jealousy ⁴	7.74	2.22	2.00	10.00	8.00	-0.82	-0.17	.74
Effective Parenting ⁵	78.31	30.01	39.00	185.00	146.00	1.10	1.18	.97
Active Participation in Education ⁵	34.12	11.57	13.00	62.00	49.00	0.07	-0.75	.92

We tested the measurement model to determine the extent to which the manifest variables in the model explain the latent variables and to examine the relationships between the latent variables. According to the results, the fit coefficient of the independent model was statistically significant ($\chi^2=3883.922$, $p < .000$); therefore, the data set was deemed suitable for testing the model. Considering the fit coefficients of the measurement model based on the specified criteria (Hair et al., 2007; Kline, 2011; Schermelleh-Engel et al., 2003; Sümer, 2000), it is apparent that the manifest variables in the model satisfactorily represent the latent variables ($\chi^2 = 412.623$; $df = 142$; $p < .000$; $CFI = 0.93$; $RMSEA = .070$, and $SRMR = .065$).

After testing the measurement model, we tested the structural model determined theoretically by the relationships between the latent variables. We added an error covariance between the independent variables (spousal support, peer relationships, and parental self-efficacy) because there might be other correlations between these variables other than those with the dependent variable parent-adolescent relationship. As can be seen in Figure 2, as a result of the structural model testing, a one-unit increase in the spousal support variable increased the parent-adolescent relationship scores by .19 points ($\beta = .11$) ($z = 2.266$; $p < .05$). A one-unit increase in the peer relationship variable increased the parent-adolescent relationship scores by .47 points ($\beta = .14$) increase ($z = 2.831$; $p < .005$). A one-unit increase in the sibling relationships variable increased the parent-adolescent relationship scores by 4.85 points ($\beta = .53$) ($z = 4.936$; $p < .001$). A one-unit increase in the parental self-efficacy variable decreased the parent-adolescent relationship scores by .14 points ($\beta = .20$) ($z = -3.556$; $p < .001$). Schermelleh-Engel et al. (2003) underline that frequently used criteria have satisfactory goodness of fit within the specified range of values (if $2 \leq \chi^2 / df \leq 3$; $.05 \leq RMSEA \leq .10$; $.05 \leq SRMR \leq .10$; $.90 \leq CFI \leq .95$; $.90 \leq NFI \leq .95$). The goodness of fit indices of the structural model were as follows: $\chi^2 = 385.16$; $p = .00$; $\chi^2 / df = 2.69$; $NFI = .90$; $CFI = .94$; $IFI = .94$; $SRMR = .078$, and $RMSEA = .066$.

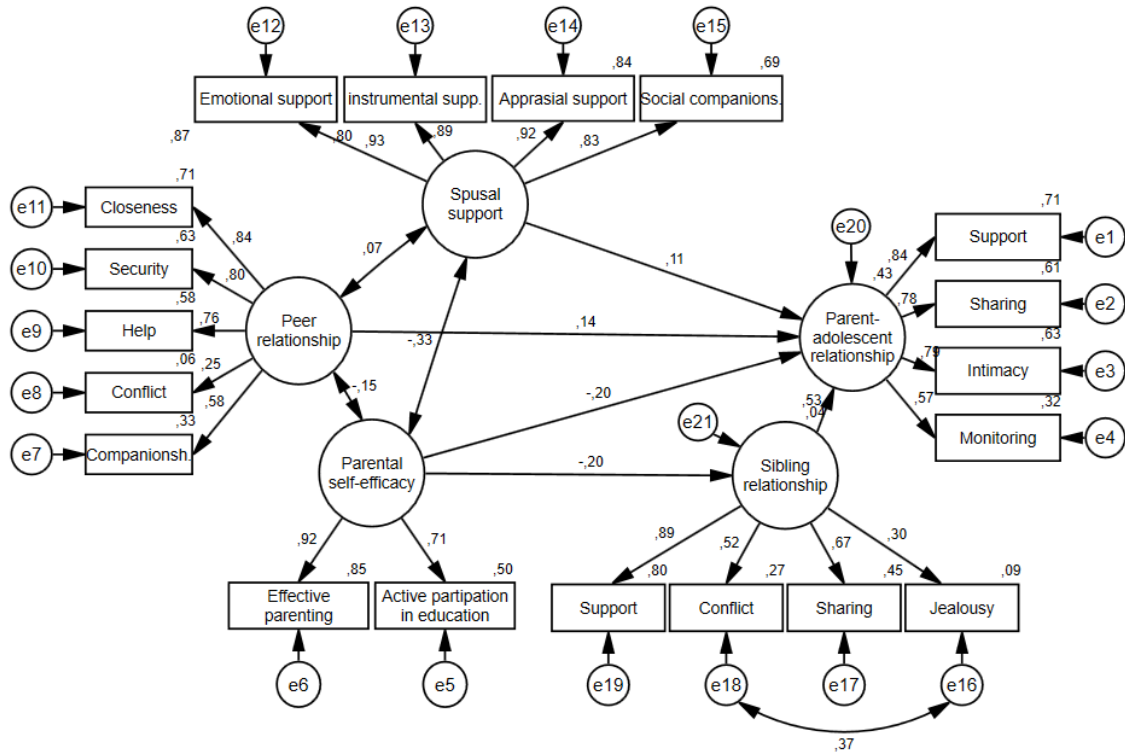

Figure 2. Structural Model

According to these results, we accepted the following structural model hypotheses:

- Spousal support significantly affects the parent-adolescent relationship.
- Peer relationships significantly affect the parent-adolescent relationship.
- Sibling relationships significantly affect the parent-adolescent relationship.
- Parental self-efficacy significantly affects the parent-adolescent relationship.

Other than the variables that have direct effects on the parent-adolescent relationship, we also analyzed variables that may have indirect effects on the parent-adolescent relationship. Accordingly, we treated the sibling relationships variable as a mediator variable. We used Bootstrapping to test the significance of the indirect effects of the mediator variable. Bootstrapping is a method used to test direct and indirect effects, i.e. mediation and does not require normal distribution (Preacher & Hayes, 2008), As can be seen from the data in Table 3, sibling relationships play a significant partial mediator role between parental self-efficacy and the parent-adolescent relationship (Bootstrapping Coefficient = -.078, $p < .05$). Accordingly, among the structural model hypotheses, the hypothesis that “sibling relationships play a significant mediator role in the effect of parental self-efficacy on the parent-adolescent relationship” was also accepted.

Table 3. Bootstrapping Results for Direct and Indirect Effects

Model Paths	Coefficient	%95 CI		Significance Level
		Lower Bound	Upper Bound	
Direct Effects				

Spousal Support → Parent-Adolescent Relationship	0.189	0.035	0.377	p < .05
Peer Relationships → Parent-Adolescent Relationship	0.474	0.109	0.906	p < .05
Sibling Relationships → Parent-Adolescent Relationship	4.849	3.164	8.189	p < .05
Parental Self-Efficacy → Parent-Adolescent Relationship	-0.144	-0.239	-0.065	p < .05
Indirect Effects				
Parental Self-Efficacy → Sibling Relationships → Parent-Adolescent Relationship	-0.078	-0.138	-0.029	p < .05

Discussion & Conclusion

In this study, we find that spousal support, sibling relationships, parental self-efficacy, and peer relationships, variables identify in line with the ecological systems approach and the literature, and affect the parent-adolescent relationship.

The increase in perceived spousal support has a positive effect on the quality of the parent-adolescent relationship. Our finding supports the spillover hypothesis proposed to explain the association between the marital relationship and the parent-child relationship. The spillover hypothesis (Erel & Burman, 1995) suggests that parents who have a supportive and satisfying marital relationship also have good relationships with their children. In other words, a positive and supportive relationship between spouses is reflected in the parent-child relationship. Consistent with the literature, we conclude that the greater the spousal support is, the more positive the parent-adolescent relationship is. In accordance with the present result, Colarossi and Eccles (2000) studied the relationship between spousal support and the parent-adolescent relationship and concluded that spousal support predicts parental support, which is a component of the parent-adolescent relationship. Previous studies have also investigated the association between the parent-adolescent relationship and the variables associated with the nature of the marital relationship, especially the marital quality and reported significant positive correlations between positive marital relationships and the parent-adolescent relationship (Buehler & Gerard, 2002; Erel & Burman, 1995; Faber et al. 2003; Howard, 2016; Markiewicz et al., 2001). However, Tonia (1994) reports that parents' marital distress increases the parent-adolescent conflict but is not associated with the quality of the parent-adolescent relationship.

The finding on the effect of peer relationships on the parent-adolescent relationship matches earlier observations (Field et al., 2002; Furman et al., 2002; Goldstein et al., 2005; Lieberman et al., 1999). Parker and Benson (2004) find a significant relationship between parental support and peer relationships, which are the components of the parent-adolescent relationship, while there is no significant relationship between parental monitoring and peer relationships. It seems that, as an element in adolescents' microsystems, peer relationships have a cyclical and causal relationship with another element in the system; that is. the parent-adolescent relationship. Therefore, the relationship with peers who are part of adolescents' microsystems, and which occupies a major place in adolescents' lives like family members is likely to affect adolescents' lives and the parent-adolescent relationship.

According to the results of our study, the stronger and more positive the sibling relationships are, the more positive the parent-adolescent relationship is. This finding is consistent with earlier observations (Brody et al., 1994; Derkman et al., 2011; Kim et al., 2006; Seginer, 1998; Whiteman & Buchanan, 2002). As can be seen, the sibling relationships variable in the microsystem of the adolescent also affects the relationship with the parents which is the other element surrounding the adolescent. Since the microsystem contains the closest environment and relationships involving the individual, it is accepted as the most effective level of the ecological systems theory. This approach is widely used, especially in grounding the peer relationships and parent-adolescent relationship connection and the relationship of

this connection with the behavioral outcomes of the adolescent. In this study, the effect of microsystem elements (peer, sibling, parental characteristics) on adolescents is presented.

Another finding of our study is that parental self-efficacy negatively affects the parent-adolescent relationship. However, this finding is contrary to previous studies which have suggested that parental self-efficacy has a positive effect on the parent-adolescent relationship (Ardelt & Eccles, 2001; Bogenschneider et al., 1997; Dumka et al., 2010; Izzo et al., 2000; Oyserman, et al., 2004; Shumow & Lomax, 2002). This inconsistency may be due to the diverse perceptions of the adolescents and parents regarding the parent-adolescent relationship. In this study, the views on parental self-efficacy were collected from parents only, while the views on the parent-adolescent relationship were obtained from adolescents only. This also accords with previous research which has suggested that parents and adolescents differ in their perception of their one-to-one relationship and each other's behavior (Rinaldi & Howe, 2003; Smith & Forehand, 1986). Therefore, adolescents and parents might have diverse perceptions of the parent-adolescent relationship and parenting behaviour. To illustrate it with an item in the Parenting Competence Scale that measures parental self-efficacy, a parent might select the 'strongly agree' response to the scale item 'I can get my child to follow household rules' and therefore perceive herself or himself as competent in parenting; however, the child might perceive that 'My parent forces me to follow the rules'. In that case, the parent may assume that he or she has taken a correct step in developing a positive relationship with his or her child. However, the situation may not be the same for the adolescent. Therefore, this result may be explained by the fact that parents and adolescents have different views on the nature of their relationship.

In terms of sibling relationships, the mediator variable of our study, we determined that high parental self-efficacy negatively affects the quality of adolescents' relationships with their siblings, which in turn negatively affects the parent-adolescent relationship. No previous study has investigated the mediating role of the sibling relationships on the link between parental self-efficacy and the parent-adolescent relationship. However, our finding is contrary to that of Oh et al. (2015) who find that high parental self-efficacy positively affects the sibling relationship. On the contrary, Meunier et al. (2012) find no significant relationship between parental self-efficacy and sibling relationships. As can be seen, the literature involves limited and inconsistent information on the link between the sibling relationship and parental self-efficacy. In contrast to earlier findings, we find that parental self-efficacy negatively affects the sibling relationships as well as the parent-adolescent relationship. This finding may also be due to the diverse perceptions of the adolescents and parents regarding the parent-adolescent relationship.

The main limitations of our study are based on the characteristics of the sample. First, we limited our study to students attending public high schools in a large city in Turkey in the 2016-2017 academic year. Therefore, the findings from our study are generalizable only to high school students under similar characteristics. Another limitation of our study is that most of the surveyed adolescents were female, while most of the parents were fathers.

Based on the results, we offer a number of recommendations for future research work and practice. First, modules that focus on parents' marital lives and sibling and peer relationships might be added to intervention programs aimed at fostering the parent-adolescent relationship. The variables in the model test were selected based on the ecological systems approach and the selected variables are included in the microsystem and mesosystem levels. Further research might set a more comprehensive framework with which to study the parent-adolescent relationship in line with the ecological approach and use variables associated with the exosystem level (for example, parent's working life), the macrosystem level (for example, cultural properties), and the chronosystem level (for example, the comparison of early, middle, and late adolescents). In this study, the parent-adolescent relationship variable reflects only adolescents' perceptions which is one of the limitations of our study with respect to the model test. Further research could explore the parent-adolescent relationship using data collected from both adolescents and parents.

Author Contribution Rates

The first author contributed during the data collection process, except this both authors contributed at all other stages equally.

Ethical Declaration

In this research all of the rules included in the Directive for Scientific Research and Publication Ethics in Higher Education Institutions have been adhered to, and none of the Actions Contrary to Scientific Research and Publication Ethics included in the second section of the Directive have been carried out.

Conflict Statement

The authors declare no conflict interests.

Türkçe Sürümü

Giriş

Ergenlik dönemindeki pek çok gelişimsel değişim, yeni bir uyum sürecini gerektirir. Bu değişim başta kimlik gelişimi olmak üzere ergenin yaşamında pek çok noktada etkisini göstermektedir. Ergenin yaşadığı bu gelişimsel değişimler anne babasıyla ilişkisinde de dönüşümü beraberinde getirmektedir. Ergenliğin çocukluk dönemi ve yetişkinlik dönemi arasında bir geçiş dönemi olması nedeniyle, ergen-ebeveyn ilişkisindeki bu dönüşüm, ergen-ebeveyn ilişkisinin çocukluk döneminde kurulan ilişkiden farklılaşarak yetişkin rollerini barındırması ve daha eşitlikçi bir yapıya evrilmesi anlamına gelmektedir. Ergen-ebeveyn ilişkisi ergen gelişiminde en çok araştırılan konuların başında gelmektedir (Steinberg, 2001; Steinberg ve Silk, 2002). Alanyazında 90'lı yıllardan itibaren çocuk-ebeveyn ilişkisi, özellikle de ergen-ebeveyn ilişkisi gelişim psikolojisinde büyük bir ilgiyle incelenmektedir. Dekovic'in (1999) de belirttiği üzere ergenlik için yapılan "fırtına ve stres dönemi" tanımlaması abartılı olsa bile ergenlik döneminde ebeveynler ve çocukları arasındaki ilişki çocukluk dönemine göre daha problemlili hâle gelebilmektedir. Ergenliğin ilk yıllarında, çocukluk dönemine göre çatışmanın arttığı belirtilmektedir (McGue vd., 2005; McKinney ve Renk, 2011; Zeiders vd., 2011). Bu artan çatışma ve çatışmanın getirdiği olumsuzluk, erinlikten itibaren başlayan ve ergenlik dönemi boyunca devam eden ergenin özerklik ihtiyacının ve daha eşitlikçi bir ilişki talebinin artmasıyla ilişkilidir (Steinberg, 2004; Steinberg & Morris, 2001). Smetana (2005) ebeveynlerin çocuklarının talep ettikleri özerklik desteğini sunma konusunda direnç göstermelerinin temel neden olduğunu öne sürmektedir. Ergenlik döneminde aynı zamanda ebeveyn-çocuk ilişkisindeki yakınlık azalsa da (Collins & Madsen, 2003) bu ilişkinin ergen açısından önemi değişmemektedir (Hair vd., 2008). Bunu destekleyecek şekilde yapılan araştırmalar da ilişkinin niteliği ile ergenlerin davranış problemleri (Walker-Barnes & Mason, 2004; Wang vd., 2013) ve uyum düzeyleri (Barber & Delfabbro, 2000; Engels vd., 2001; Fanti vd., 2008; Galambos vd., 2003; Korfal, 2016; Stanik vd., 2013; Weymouth vd., 2016) değişkenleri arasında anlamlı ilişkiler olduğunu göstermektedir.

Ergen-ebeveyn ilişkisine yönelik alanyazın incelendiğinde, ergen-ebeveyn ilişkisinin daha çok öncül değişken olarak ele alındığı, ergen-ebeveyn ilişkisini etkileyen etmenlerin incelendiği ve ergen-ebeveyn ilişkisinin sonuç değişkeni olarak ele alındığı araştırmaların daha az olduğu görülmektedir. İlgili araştırmalar incelendiğinde ergenin kişisel özelliklerinden ergenin cinsiyetinin (Koç, 2010), yaşının (De Goede vd., 2009), ergenin kişilik özelliklerinin ve genetik faktörlerin (South vd., 2008), mizaç özelliklerinin (Dekovic, 1999), dindarlık düzeyinin (Denton, 2006) ve depresyon düzeyinin (Eryüksel & Akün, 2003); ebeveynin kişisel özelliklerinden ise ebeveynin cinsiyetinin ve depresif belirtilerinin (Head, 2004), ebeveyn öz-yetkinliğinin (Bogensneider vd., 1997), ebeveynin farkındalık düzeyinin (Coatsworth vd., 2010), ebeveynin iyi oluşunun (Silverberg & Steinberg, 1987) ergen-ebeveyn ilişkisini etkilediği belirlenmiştir. Bu değişkenler dışında ergen veya ebeveynlerin sosyal çevreleriyle etkileşimlerini yansıtan değişkenlerin ergen-ebeveyn ilişkisini etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Örneğin, ergenlerin akranlarıyla kurdukları ilişkinin (Field vd., 2002), ergenlerin kardeş ilişkisinin (Seginer, 1998), ebeveynlerin iş yaşantısına ilişkin değişkenlerin (Crouter vd., 2001), eş desteğinin (Colarossi & Eccles, 2000), ebeveynlerin birbiriyle olan ilişkisinin (Kouros vd., 2014) ergen-ebeveyn ilişkisine etkisi çeşitli araştırmalarla ortaya konmuştur. Araştırmalarda görüldüğü gibi ergen ve ebeveynin kişisel özelliklerinin yanı sıra, sosyal bağlamları içinde ilişkili oldukları diğer kişilerle ve/veya kurumlarla ilişkileri de ergen-ebeveyn ilişkisini etkilemektedir. Bu çalışmada ilgili alanyazında yer alan değişkenlerden eş desteği, akran ilişkisi, kardeş ilişkisi ve ebeveyn öz-yetkinliği değişkenleri ergen-ebeveyn ilişkisine etkisi açısından ele alınmıştır. Değişkenlerin seçiminde temel alınan yaklaşım, ekolojik sistem yaklaşımıdır. Ekolojik yaklaşım bireyi başta ailesi olmak üzere ait olduğu bağlamın bir unsuru olarak düşünmekte (Luster & Okagaki, 2005) ve aile ile ilgili çalışmalarda araştırmacılara kapsamlı bir çerçeve sunmaktadır. Araştırmanın kuramsal temelinde yer alan ekolojik sistem yaklaşımında, bireyi çevreleyen mikrosistem, mezosistem, ekzosistem, makrosistem ve kronosistem olarak adlandırılan sistemlerden söz edilmektedir. Ekolojik yaklaşım ailede karşılıklı bağımlılığın ve etkileşim ortamlarının anlaşılması için kullanılabilir (Andrews vd., 2008). Bu çalışma

kapsamında ergen, sistemin çekirdeğindeki unsur olarak yer almaktadır. Bireyi (ergeni) ilk çevreleyen ve direkt ilişki alanı içinde olan mikrosistem unsurları (aile, akraba, arkadaş gibi) ile bu unsurların birbiriyle etkileşimini kapsayan mezosistem unsurları yer almaktadır. Ergenin mikrosisteminde ebeveyn (ergen-ebeveyn ilişkisi, ebeveyn öz-yetkinliği), kardeş (kardeş ilişkisi) ve akranlarına (akran ilişkisi) ilişkin değişkenler yer almaktadır. Ergenin mezosisteminde ise ergenin birebir ilişki içinde olduğu ve aile sisteminin bir alt sistemi olan anne-baba ilişkisine dair bir değişken (eş desteği) bulunmaktadır. Araştırmada sadece mikrosistem ve mezosistem kapsamında yer alabilecek değişkenler yer almaktadır. Bunun nedeni diğer sistemlerde yer alan kültürel unsurlar ya da politik etmenler gibi değişkenler yerine daha müdahale edilebilir değişkenlerin seçilmesine özen gösterilmesidir.

Eş Desteği

Eş desteği anne baba arasındaki ilişkide önemli bir unsurdur. Anne baba arasındaki ilişkinin niteliğinin ise, aile sistemindeki alt sistemlerden biri olarak ergen ebeveyn ilişkisinin etkileyeceği düşünülmektedir. Anne baba arasındaki ilişki ve ebeveyn çocuk ilişkisi arasındaki bağlantıyı açıklayan iki hipotez bulunmaktadır. Bu hipotezlerden ilki, evlilik ilişkisinin niteliği olumlu yönde olan ebeveynlerin çocuklarının ihtiyaçlarına karşı daha hassas olduğu ve ebeveyn-çocuk ilişkisini de olumlu yönde etkilediği varsayımına dayanan yayılma hipotezidir. Diğer hipotez olan telafi etme hipotezinin temelinde ise, stresli ve olumsuz evlilik yaşantısı olan ebeveynlerin çocuklarına ilgi ve sevgisini göstererek yaşadıkları olumsuzluğu telafi ettikleri varsayımı yer almaktadır (Erel & Burman, 1995).

Ebeveynler arasındaki ilişki ve ergen-ebeveyn ilişkisi arasındaki ilişkinin incelendiği araştırmalarda eş desteği değişkeni sınırlı sayıda araştırmada yer almaktadır. (Colarossi & Eccles, 2000; Hair vd., 2009). Eş desteği dışında evlilik ilişkisini yansıtan evlilik kalitesi (Howard, 2016), eşler arasındaki çatışma (Buehler & Gerard, 2002; Noller vd., 2000) eşlerin ilişkilerinde yaşadıkları sıkıntılar (Stevenson vd., 2014) gibi değişkenlerin ergen-ebeveyn ilişkisi arasındaki bağlantının incelenmesi amacıyla ele alındığı görülmektedir. Ayrıca araştırmaların büyük bir kısmının (Colarossi & Eccles, 2000; Faber vd., 2003; Hair vd., 2009; Kouros vd., 2014; Krishnakumar & Buehler, 2000; Shek, 2000) destekleyici ve doyum veren bir evlilik ilişkisine sahip olan ebeveynlerin çocuklarıyla ilişkilerinin de olumlu olduğunu öne süren yayılma hipotezini (Erel & Burman, 1995) desteklediği görülmektedir.

Akran İlişkileri

Aile ilişkilerini etkileyen ve bu ilişkilerden etkilenen akran ilişkisi, ergen-ebeveyn ilişkisi ile ilişkili bulunan aile sistemi dışındaki etmenlerden biridir. Ergenlik döneminde ergen üzerinde ebeveynin etkisinin azaldığı ve akranların daha baskın hâle geldiği tartışmalı bir durum olsa da yine de akran ilişkisinin ergenlerin ve ailelerinin hayatında ve dolayısıyla ergen-ebeveyn ilişkisinde önemli bir yer tuttuğu belirtilmektedir (Steinberg, 2001). Alanyazında ergen-ebeveyn ilişkisi ve akran ilişkisi arasındaki ilişkiyi ortaya koyan pek çok araştırma bulunmaktadır (Dekovic & Meesus, 2002; Farrell & White, 1998; Schneider & Younger, 1996; Shomaker & Furman, 2009; Wainright & Patterson, 2008). Ancak bu çalışmadan farklı olarak alanyazında akran ilişkisi daha çok sonuç değişkeni olarak ele alınmış ve ergen-ebeveyn ilişkisinin akran ilişkisine etkisi incelenmiştir (Dekovic & Meeus, 1997; Engels vd., 2002; Matza vd., 2001; Shomaker & Furman, 2009). Parker & Benson (2004) tarafından yapılan araştırmada ergen-ebeveyn ilişkisinin önemli bir ögesi olan ebeveyn desteği ile ergenlerin akranlarıyla olan ilişkileri arasında manidar bir ilişki olduğu saptanmıştır. Ancak ergen-ebeveyn ilişkisinin bir boyutu olan ebeveyn izlemesi ile akran ilişkisi arasında manidar bir ilişki bulunmamıştır. Özetle alanyazında daha çok ergen-ebeveyn ilişkisinin akran ilişkileri üzerindeki etkisi incelenmiş ve iki değişken arasında anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Ergenin mikrosistemindeki ilişkilerin etkileşim hâlinde olduğu, birbirlerini karşılıklı olarak etkilediği varsayımından hareketle bu araştırmada akran ilişkilerinin ergen-ebeveyn ilişkisine etkisi incelenmiştir.

Kardeş İlişkileri

Kardeş ilişkisinin hem bireyin yaşamını hem aile dinamiklerini şekillendirmede önemli rol oynadığı belirtilmektedir (Updegraff vd., 2005). İlgili alanyazında kardeş ilişkilerinin niteliği ile ergen-ebeveyn ilişkisi arasındaki bağlantı araştırmalarla ortaya konulmuştur (Brody vd., 1994; Derkman vd., 2011; Kim vd., 2006). Whiteman ve Buchanan (2002) tarafından yürütülen bir araştırmada ergenlerin kardeşleriyle

ilişkisindeki deneyimlerin ergen-ebeveyn ilişkisine ilişkin beklentilerini etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca bu çalışmada ele alınan değişkenlerden biri olan ebeveyn öz yetkinliği ile kardeş ilişkileri arasındaki ilişkilerin incelendiği de görülmektedir. Oh ve diğ. (2016) tarafından yürütülen çalışmada ebeveyn öz-yetkinliğinin kardeş ilişkisini hem doğrudan hem de ebeveyn davranışları aracılığıyla dolaylı olarak etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu iki değişken arasındaki ilişkinin incelendiği bir başka çalışmada ise ebeveyn öz-yetkinliği ile kardeş ilişkisi arasında manidar bir ilişki bulunmamıştır (Meunie vd., 2012). Tutarlı sonuçlar elde edilmemiş olmasına rağmen alanyazında ebeveynlikleri konusunda yüksek yetkinliğe sahip ebeveynlerin, çocuklarının sosyal gelişimlerini desteklemeleri sonucunda kardeş ilişkilerinin de olumlu olmasının beklendiği belirtilmektedir (Coleman & Karraker, 1997). Bu bağlamda ilgili alanyazında az çalışılan ebeveyn öz-yetkinliği ve kardeş ilişkisi değişkenleri arasındaki ilişki, bu çalışma kapsamında ebeveyn öz-yetkinliğinin ergen-ebeveyn ilişkisine etkisinde kardeş ilişkisinin aracı rolü incelenerek ele alınmıştır.

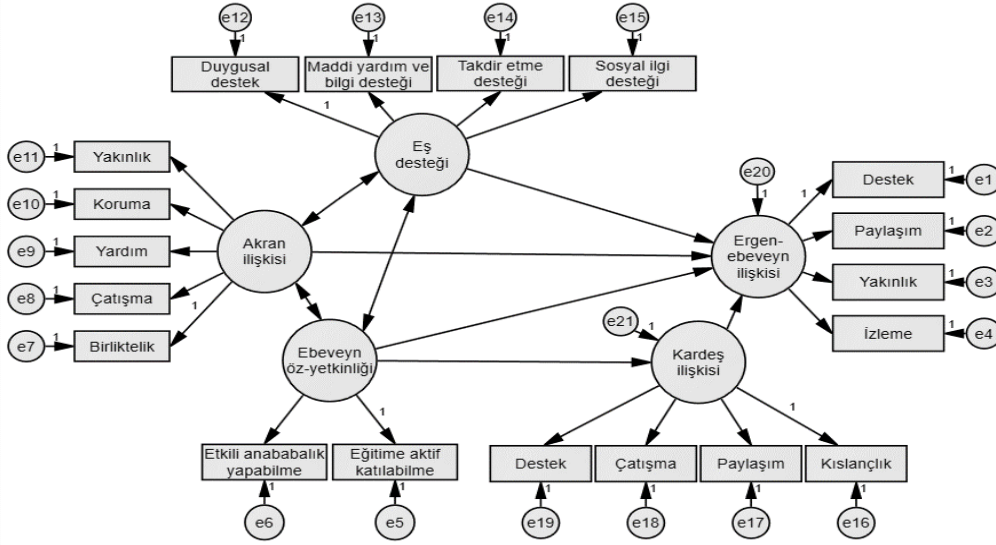
Ebeveyn Öz-Yetkinliği

Ebeveyn öz-yetkinliği ise, bir ebeveynin çocuğun ebeveyni ile ilgili bir dizi görevi organize etme ve yürütme yeteneklerine ilişkin sahip olduğu inançlarıdır (Leahy-Warren vd., 2012). Ebeveyn öz-yetkinliği yüksek olan ebeveynlerin çocuklarının endişelerine ve ihtiyaçlarına daha duyarlı olduğu, çocuklarının bakımını cezalandırıcı olmayan bir tutumla üstlendiği, çocuklarıyla daha aktif bir etkileşime girdikleri ve çocuklarıyla ilişkilerinde daha etkili baş etme yöntemlerini kullandığı belirtilmektedir (Coleman & Karraker, 1997). Ayrıca ebeveyn öz-yetkinliği ile yüksek ebeveyn desteği ve düşük negatif kontrol arasında güçlü bir ilişki bulunmaktadır (Jones & Prinz, 2005). Dolayısıyla ebeveynlikleri konusunda yüksek yetkinliğe sahip ebeveynlerin çocuklarıyla ilişkilerinin niteliğinin daha olumlu olması beklenmektedir.

Yapılan araştırmalar öz-yetkinlik düzeyi yüksek olan ebeveynlerin ergen çocuklarıyla kurdukları ilişkinin niteliğinin olumlu olduğunu (Bogenschneider vd., 1997; Izzo vd., 2000) göstermektedir. Yüksek öz-yetkinliğin ebeveyn ilişkisinin göstergelerinden pozitif kontrol uygulamalarını ve ebeveynlik davranışlarını olumlu yönde etkilediği (Dumka vd., 2010; Oyserman vd., 2004) bilinmektedir. Bu kapsamda çalışmada ergen-ebeveyn ilişkisini etkileyen, ebeveyn niteliklerinden biri olan ebeveyn öz-yetkinliği yordayıcı değişken olarak ele alınmıştır.

Başta riskli davranışlar olmak üzere, ergenin problem davranışlarında ebeveynle kurulan ilişkinin koruyucu bir faktör olduğu bilinmektedir. Ergenin adım adım yetkinliğe ilerlediği bir süreçte, onu pek çok açıdan koruyacak olan ebeveynleriyle ilişkilerini geliştirmek; hem ergenin sağlıklı gelişiminde iyileştirici müdahalelere göre daha pratik bir yol sunacak hem de ebeveynlerin mutluluğuna ve dolayısıyla bir bütün olarak aile sisteminin işlevini sağlıklı bir şekilde yerine getirebilmesine imkân tanıyacaktır. Ergen-ebeveyn ilişkisinin geliştirilebilmesi için, bu ilişkinin yapısını daha iyi anlamının ve bu yapıyla ilişkili olabilecek faktörleri belirlemenin kayda değer bir katkı sunacağı düşünülmektedir. Bu kapsamda çalışmanın amacı, ekolojik yaklaşımı temel alan bir model yoluyla eş desteği, akran ilişkisi, kardeş ilişkisi ve ebeveyn öz-yetkinliği değişkenlerinin ergen-ebeveyn ilişkisine etkisini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda önerilen model Şekil 1’de yer almaktadır ve çalışmanın hipotezleri aşağıdaki gibidir:

- Eş desteği, ergen-ebeveyn ilişkisini manidar olarak etkilemektedir.
- Akran ilişkisi, ergen-ebeveyn ilişkisini manidar olarak etkilemektedir.
- Kardeş ilişkisi, ergen-ebeveyn ilişkisini manidar olarak etkilemektedir.
- Ebeveyn öz-yetkinliği, ergen-ebeveyn ilişkisini manidar olarak etkilemektedir.
- Ebeveyn öz-yetkinliğinin ergen-ebeveyn ilişkisi üzerindeki etkisinde kardeş ilişkisi manidar olarak aracı bir rol oynamaktadır.

Şekil 1. Kuramsal Model

Yöntem

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, 2016-2017 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Konya ili merkez ilçelerinde bulunan fen lisesi, anadolu lisesi, meslek lisesi ve temel liselerde öğrenim görmekte olan öğrenciler ve bu öğrencilerin ebeveynleri olmak üzere toplam 782 bireyden oluşmaktadır. Araştırmada elverişli örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Okullar alt, orta ve üst olmak üzere tüm sosyo-ekonomik düzeyleri yansıtacak şekilde seçilmiştir. Başlangıçta 452 ergen ve 452 ebeveyn olmak üzere 904 kişiye uygulama yapılmıştır. Eksik bırakılan ölçeklerin, ölçek maddelerinin ve uç değerlerin belirlenip ilgili katılımcıların çıkarılmasından sonra analizler 782 bireyden elde edilen verilerle gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubunda yer alan ebeveynlerin 138'inin kadın (%35.3) ve 253'ünün erkek (%64.7) olduğu belirlenmiştir. Bu çalışma grubunda 282 kız (%72.1) ve 109 erkek (%27.9) ergen yer almıştır.

Kullanılan Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu: Araştırmacı tarafından verilen kişisel bilgi formunda ergenlerin cinsiyeti, sınıf düzeyi ve ebeveynlerin yaşı, eğitim düzeyi ve çocuk sayısına ilişkin sorular yer almaktadır.

Ergen-Ebeveyn ilişkileri Ölçeği: Lise öğrencilerinin ebeveynleriyle olan ilişkilerinin niteliğini ölçmek amacıyla bu araştırma kapsamında geliştirilmiştir. Ölçek destek, paylaşım, yakınlık ve izleme olmak üzere 4 boyuttan ve 27 maddeden oluşmaktadır. Destek boyutunun faktör yükleri .81 - .55 arasında, paylaşım boyutunun faktör yükleri .83 - .54 arasında, yakınlık boyutunun faktör yükleri .70 - .56 ve izleme boyutunun faktör yükleri .82 - .55 arasında değişmekte ve tüm maddelerin birinci faktördeki yük değerleri .81 - .43 arasında yer almaktadır. Geçerlik çalışması kapsamında açıklayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen dört faktörlü yapının doğrulayıcı faktör analizi sonuçları ile de doğrulandığı görülmektedir ($\chi^2 = 691.25$; $p = .00$; $\chi^2 / sd = 2.17$; $NFI = .95$; $CFI = .97$; $SRMR = .058$ ve $RMSEA = .069$). Ölçeğin tümüne ilişkin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı .95 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin iki yarı test güvenilirliği ise $r_{xx} = .97$ olarak hesaplanmıştır. Ayrıca bu çalışma kapsamında toplanan verilerle ölçeğin tümüne ilişkin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı .94 olarak hesaplanmıştır (Aktaş, 2017). Bu çalışmadan elde edilen verilerle ölçeğin tümüne ilişkin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı ise .94 olarak hesaplanmıştır.

Eş Destek Ölçeği: Eş Destek Ölçeği bireylerin eşlerinden aldıkları desteği ölçmek amacıyla Yıldırım (2004) tarafından geliştirilmiştir. Eş Destek Ölçeği duygusal destek, maddi yardım ve ilgi desteği, takdir etme desteği ve sosyal ilgi desteği olmak üzere 4 boyuttan ve 27 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin geçerlik

çalışması kapsamında yapılan açıklayıcı faktör analizinde ve dört faktörün birlikte toplam varyansın %58.40'ını açıkladığı ve tüm maddelerin faktör yüklerinin birinci faktörde .46 ile .84 arasında değiştiği görülmektedir. Duygusal destek boyutunun faktör yükleri .68 - .49, maddi yardım ve bilgi desteği boyutunun faktör yükleri .67 - .52, takdir etme desteği .74 - .46 ve sosyal ilgi desteği .76 - .54 arasında değişmektedir. Ayırt edici ölçekler geçerliği ise ölçekle Beck Depresyon Ölçeği arasındaki negatif ve manidar ilişki olduğu sonucu ile sağlanmıştır. Ölçeğin tümüne ilişkin Cronbach Alfa katsayısı .95 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin dört hafta ara ile iki kez uygulanması sonucunda ise test tekrar test güvenilirlik katsayısı belirlenmiştir ($r = .89$). Bu çalışma kapsamında da ölçeğin tümüne ilişkin iç tutarlık katsayısı .95 olarak hesaplanmıştır.

Akran İlişkileri Ölçeği: Akran İlişkileri Ölçeği ilk olarak Berndt ve Perry (1983) tarafından ergenlerin akranlarıyla ilişkilerini belirlemek amacıyla görüşme formu şeklinde geliştirilmiştir (Akt., Bukowski vd., 1994). Ölçeğin ilk formunda altı faktörlü bir yapı söz konusuysen Bukowski ve diğ. (1994) tarafından ilgili form ölçek hâline getirilmiş ve beş faktörlü bir yapı elde edilmiştir. Ölçeğin Bukowski ve diğ. (1994) tarafından uyarlanan beş faktörlü versiyonunun Türkçeye uyarlama çalışması Erkan-Atik ve diğ. (2014) tarafından gerçekleştirilmiştir. Ölçek birliktelik, çatışma, yardım, koruma ve yakınlık faktörleri olmak üzere dört boyuttan ve 22 maddeden oluşmaktadır. Yapı geçerliğini test etmek için yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonuçları ölçme aracının yeterli uyum iyiliği indekslerine sahip olduğunu göstermektedir ($\chi^2 / sd = 669.12 / 199$, $p = .00$, RMSEA = .063, CFI = .97, GFI = .88, NNFI = .96). Ölçeğin orijinal formunda alt boyutlar bazında Cronbach Alpha katsayıları .71 ile .86 arasında değişmektedir (Bukowski vd., 1994). Uyarlama çalışmasında boyutlar için hesaplanan güvenilirlik katsayılarına bakıldığında birliktelik boyutu için .66, çatışma boyutu için .66, yardım boyutu için .86, koruma boyutu için .71 ve yakınlık boyutu için .83 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin tümüne ilişkin Cronbach Alpha katsayısı ise .85 olarak hesaplanmıştır (Erkan-Atik vd., 2014). Bu çalışma kapsamında toplanan verilerle hesaplanan Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı .88 olarak belirlenmiştir.

Kardeş İlişkileri Ölçeği (KİÖ): Lise öğrencilerinin kardeşleriyle olan ilişkilerinin niteliğini ölçmek amacıyla geliştirilmiştir (Aktaş, 2017). KİÖ destek, çatışma, paylaşım ve kıskançlık olmak üzere dört boyut ve 23 maddeden oluşmaktadır. Destek boyutunun faktör yükleri .81 - .61 arasında, çatışma boyutunun faktör yükleri .76 - .59, paylaşım boyutunun faktör yükleri .87 - .77 arasında ve kıskançlık boyutunun faktör yükleri .82 - .81 arasında değişmekte ve tüm maddelerin birinci faktördeki yük değerleri .77 - .46 arasında yer almaktadır. Doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarına göre açıklayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen dört faktörlü yapının yeterli uyum indekslerine sahip olduğu görülmektedir ($\chi^2 = 492.15$; $p = .00$; $\chi^2 / sd = 2.20$; NFI = .91; CFI = .95; SRMR = .076 ve RMSEA = .075). Ölçeğin tümüne ilişkin Cronbach Alpha katsayısı .95 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin iki yarı test güvenirliliğinin ise $r_{xx} = .95$ olduğu belirlenmiştir (Aktaş, 2017).

Anababalık Yetkinliği Ölçeği: Ebeveynlerin ana-babalık davranışlarıyla ilgili yetkinlik inançlarının belirlenmesi amacıyla geliştirilen Anababalık Yetkinliği Ölçeği etkili anababalık yapabilme ve eğitime aktif katılabilme olmak üzere iki alt ölçekten ve toplam 52 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin geçerlik çalışması kapsamında açıklayıcı faktör analizi, benzer ve ayırt edici geçerlik yöntemleri kullanılmıştır. Açıklayıcı faktör analizi sonuçlarına göre birinci faktörün tek başına varyansın %34.61'ini, iki faktörün birlikte toplam varyansın %52.14'ünü açıkladığı ve tüm maddelerin faktör yüklerinin birinci faktörde .45 ile .79 arasında değiştiği görülmektedir. Ölçeğin güvenilirlik çalışmasında elde edilen sonuçlara göre iç tutarlılık katsayıları "Etkili ana babalık yapabilme" alt ölçeği için .95, "Eğitime aktif katılabilme" alt ölçeği için .86 ve ölçeğin tümü için .93 olarak belirlenmiştir (Kaner vd., 2007). Ayrıca bu çalışma kapsamında elde edilen verilerle ölçeğin tümüne ilişkin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı .97 olarak hesaplanmıştır.

Uygulama Süreci

Araştırma sürecinde ilk olarak etik kurul izni için başvurulmuştur. Araştırma önerisi Hacettepe Üniversitesi Senatosu Etik Komisyonunun 26 Nisan 2016 tarihli oturumunda etik açıdan uygun bulunmuş ve 1355 sayılı yazı ile tarafımıza bildirilmiştir. Ayrıca verilerin uygulanması sürecinde Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı kurumlardan uygulama izni alınmıştır. Veri toplama sürecinde okul yönetiminin uygulama izni verdiği okullarda, idari görevlilere ve/veya rehberlik servisine araştırmacının kapsamı hakkında bilgi verilmiştir. Uygulama sırasında öğrencilere araştırmaya katılmaya zorunlu olmadıkları

belirtilmiş ve araştırmacı tarafından çalışmaya gönüllü olarak katılan öğrencileri ve ebeveynlerinden veri toplanmıştır.

Veri Analizi

Çalışmada elde edilen verilerin çözümlenmesinde SPSS 22.0, LISREL 8.8 ve AMOS 22.0 paket programları kullanılmıştır. Lise öğrencilerinin ebeveynleriyle ilişkilerini yordayan çeşitli değişkenlerin belirlenebilmesi için yapısal eşitlik modeli kullanılmıştır. Yapısal eşitlik modelinde direkt ve dolaylı etkilerin anlamlılığının test edilebilmesi için Bootstrapping işlemi gerçekleştirilmiştir. Yapısal eşitlik modeli AMOS 22.0 programı kullanılarak test edilmiştir. Araştırmada tüm analizlerin gerçekleştirilmesinde ise hata payı sınırı .05 olarak belirlenmiştir.

Bulgular

Bulguların sunumunda ilk olarak ergen-ebeveyn ilişkisi modelinin yordanmasına ilişkin ölçüm modeli, ardından yapısal model sunulmaktadır. Ergen-ebeveyn ilişkisi modelinde dört gizil ve 19 gösterge değişken bulunmaktadır. İlk olarak verilerin model testi için uygunluğuna karar verilebilmesi amacıyla çoklu bağlantılılık sorunu olup olmadığı belirlenmiştir. Gösterge değişkenler arasındaki korelasyon katsayıları ve varyans artış faktörü (VIF - variance inflation factor) değerleri kullanılarak çoklu bağlantılılık incelenmiştir. Tablo 1’de yer alan korelasyon katsayıları incelendiğinde, gösterge değişkenler arasındaki korelasyon katsayılarının .00 ile .85 arasında değiştiği görülmektedir. VIF değerleri ise 1.13 ile 5.23 arasında değişmektedir. Bağımsız değişkenler arasındaki korelasyonun .90 üzerinde olmaması (Büyüköztürk, 2002; Tabachnick & Fidell, 2015) ve VIF değerlerinin 10’un altında olması nedeniyle (Büyüköztürk, 2002; Kennedy, 2008) çoklu bağlantılılık sorunu olmadığı görülmektedir.

Tablo 1.
Gösterge Değişkenlere İlişkin Korelasyon Katsayıları

Değişkenler	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
EEİ-D	1																			
EEİ-P	.67*	1																		
EEİ-Y	.66*	.65*	1																	
EEİ-İ	.44*	.44*	.49*	1																
ED-DD	.21*	.14*	.16*	.08	1															
ED-MY	.21*	.11*	.16*	.07	.83*	1														
ED-TE	.25*	.15*	.19*	.10*	.85*	.84*	1													
ED-Sİ	.20*	.13*	.13*	.07	.80*	.72*	.75*	1												
Aİ-B	.10*	.06	.03	.27*	-.01	.01	.03	.00	1											
Aİ-Ç	.27*	.23*	.24*	.19*	.07	.06	.03	.07	.10	1										
Aİ-YR	.35*	.19*	.26*	.30*	.06	.10	.10	.08	.43*	.16*	1									

Aİ-K	.13*	.04	.08	.29*	.04	.05	.06	.06	.50*	.20*	.60*	1							
Aİ-YK	.24*	.12*	.25*	.40*	.01	.04	.07	.02	.47*	.24*	.65*	.67*	1						
Kİ-D	.53*	.40*	.40*	.37*	.10	.12*	.07	.09	.20*	.17*	.33*	.20*	.24*	1					
Kİ-Ç	.25*	.23*	.25*	.13*	.04	.06	.04	.04	.00	.31*	.08	.05	.06	.45*	1				
Kİ-P	.29*	.31*	.24*	.24*	.02	.04	.01	.02	.12*	.18*	.18*	.10	.14*	.59*	.41*	1			
Kİ-K	.24*	.13*	.11*	-.01	.03	.05	.05	.04	.04	.25*	.08	.05	.06	.26*	.46*	.20	1		
EÖY-EAY	-.29*	.23*	.25*	.20*	.27*	.27*	.30*	.29*	-.04	-.10	.14*	.11*	.11*	.16*	-.01	.15	.07	1	
EÖY-EAK	-.24*	.17*	.21*	-.07	.20*	.19*	.22*	.25*	-.05	-.03	-.07	-.04	-.03	-.10	-.03	.14	.03	.66	1

Not. EEİ-D: Destek; EEİ-P: Paylaşım; EEİ-Y: Yakınlık; EEİ-İ: İzleme; ED-DD: Duygusal Destek; ED-MY: Maddi Yardım; ED-TE: Takdir Etme; ED-Sİ: Sosyal İlgı; Aİ-B: Birliktelik; Aİ-Ç: Çatışma; Aİ-YR: Yardım; Aİ-K: Koruma; Aİ-YK: Yakınlık; Kİ-D: Destek; Kİ-Ç: Çatışma; Kİ-P: Paylaşım; Kİ-K: Kıskançlık; EÖY-EAY: Etkili Anababalık Yapabilme; EÖY-EAK: Eğitime Aktif Katılabilme.

Tablo 3'te gösterilen betimsel istatistiklerde verilen gösterge değişkenlere ilişkin basıklık ve çarpıklık katsayıları incelendiğinde, bu katsayıların -2.00 ile +3.96 arasında değiştiği gözlenmektedir. Bentler (2006) pratikte bu değerlerin 5.00'dan büyük olması durumunda verilerin normal dağılmadığını belirtmiştir. Ayrıca normal dağılımın sağlanabilmesine katkı sağlayacak şekilde (Weston & Gore, 2006) yöntem bölümünde belirtildiği gibi uç değerler çıkarılmıştır. Son olarak Tablo 2'de yer alan gösterge değişkenlere ilişkin güvenilirlik katsayıları incelendiğinde, katsayıların .61 ile .97 arasında değiştiği görülmektedir. Araştırmalarda .70 güvenilirlik katsayısı sınır değer olarak önerilse de bu katsayının altında değerlerin kabul edildiği görülmektedir (Wainer & Thissen, 2001; akt., Downing, 2004). Buradan hareketle bütün gösterge değişkenlere ilişkin güvenilirlik katsayılarının kabul edilebilir düzeyde olduğu görülmektedir.

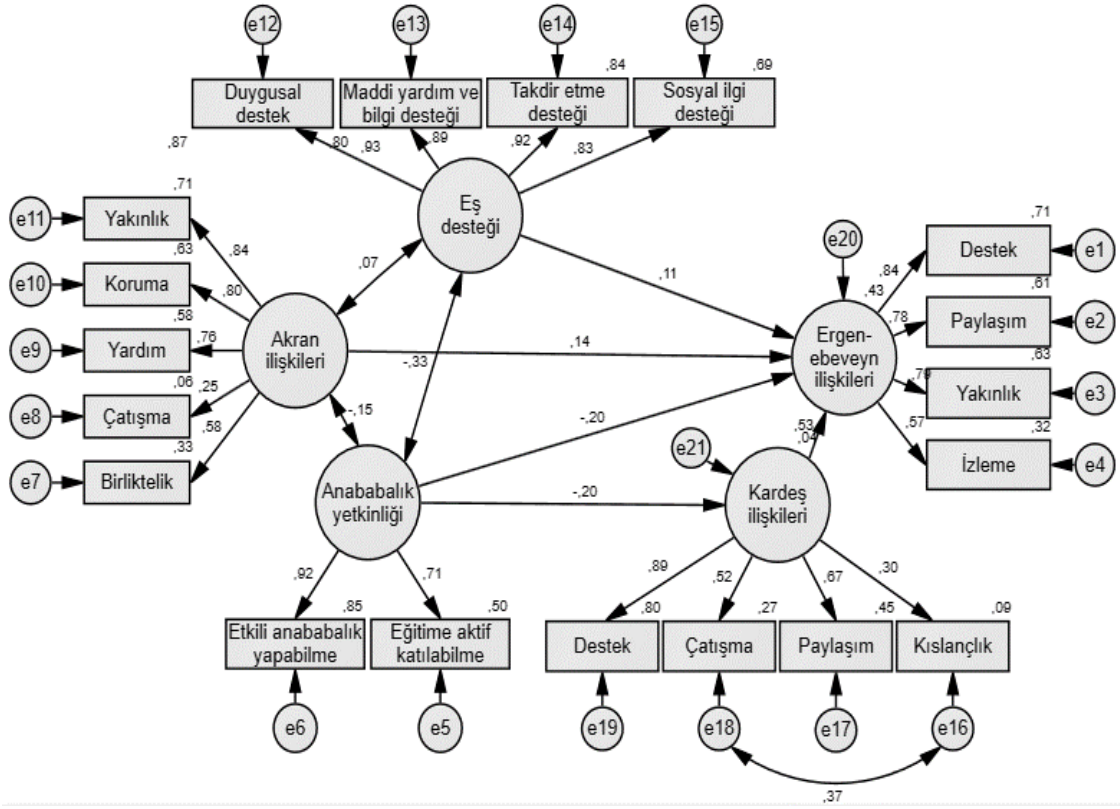
Tablo 2.
Gösterge Değişkenlere İlişkin Betimsel İstatistikler

Değişkenler	\bar{X}	ss	Minimum	Maksimum	Ranj	Çarpıklık	Basıklık	Cronbach Alpha
Destek ¹	52.15	7.25	23.00	60.00	37.00	-1.03	0.62	.91
Yakınlık ¹	24.78	6.24	7.00	35.00	28.00	-0.46	-0.37	.76
Paylaşım ¹	19.56	3.89	7.00	25.00	18.00	-0.54	-0.26	.90
izleme ¹	12.17	2.47	4.00	15.00	11.00	-0.82	0.19	.69
Duygusal Destek ²	24.16	3.89	9.00	27.00	18.00	-2.00	3.96	.89
Maddi Yardım ²	18.79	2.92	7.00	21.00	14.00	-1.84	3.30	.81
Takdir Etme ²	21.17	3.59	8.00	24.00	16.00	-1.72	2.88	.86
Sosyal İlgı ²	7.63	1.48	3.00	9.00	6.00	-1.37	1.65	.61
Birliktelik ³	13.99	3.16	4.00	20.00	16.00	-0.26	-0.18	.70
Çatışma ³	14.27	3.26	4.00	20.00	16.00	-0.47	0.20	.72

Yardım ³	22.89	2.76	13.00	25.00	12.00	-1.26	1.02	.84
Koruma ³	16.33	3.10	4.00	20.00	16.00	-0.79	0.27	.69
Yakınlık ³	21.20	3.58	9.00	25.00	16.00	-0.85	0.06	.83
Destek ⁴	39.84	5.80	15.00	45.00	30.00	-1.63	2.91	.90
Çatışma ⁴	30.57	8.32	9.00	45.00	36.00	-0.46	-0.26	.89
Paylaşım ⁴	10.64	3.87	3.00	15.00	12.00	-0.51	-0.95	.91
Kıskançlık ⁴	7.74	2.22	2.00	10.00	8.00	-0.82	-0.17	.74
Etkili Anababalık Yapabilme ⁵	78.31	30.01	39.00	185.00	146.00	1.10	1.18	.97
Eğitime Aktif Katılabilme ⁵	34.12	11.57	13.00	62.00	49.00	0.07	-0.75	.92

Modelde yer alan gösterge değişkenlerin, gizil değişkenleri ne düzeyde açıkladıklarının belirlenmesi ve gizil değişkenlerin arasındaki ilişkilerin incelenmesi amacıyla ölçüm modeli test edilmiştir. Sonuçlara göre bağımsız modele ilişkin uyum katsayısının istatistiksel olarak manidar olması ($\chi^2 = 3883.922$, $p < .000$) nedeniyle veri setinin, modelin test edilmesi için uygun olduğuna karar verilmiştir. Ölçüm modeli uyum katsayıları belirtilen kriterlere göre incelendiğinde (Hair vd., 2007; Kline, 2011; Schermelleh-Engel vd., 2003; Sümer, 2000) modelde yer alan gösterge değişkenlerin gizil değişkenleri yeterince temsil ettiği görülmektedir ($\chi^2 = 412.623$; $sd = 142$; $p < .000$; $CFI = .93$; $RMSEA = .070$, $SRMR = .065$).

Ölçüm modelinin test edilmesinin ardından, kuramsal olarak gizil değişkenler arasındaki ilişkilerin belirlendiği yapısal model test edilmiştir. İlk olarak dışsal değişkenler (eş desteği, akran ilişkisi ve ana babalık yetkinliği) arasına bu üç gizil değişken arasında bağımlı değişken olan ergen-ebeveyn ilişkisi dışında başka ilişkiler bulunabileceğinden hata kovaryansı eklenmiştir. Şekil 2’de yapısal modelin test edilmesi sonucunda, eş desteği değişkenindeki bir birimlik artışın ergen-ebeveyn ilişkisi puanlarında .19 puanlık artışa ($\beta = .11$) yol açtığı görülmektedir ($z = 2,266$; $p < .05$). Akran ilişkisi değişkenindeki bir birimlik artış ergen-ebeveyn ilişkisi puanlarında .47 puanlık ($\beta = .14$) artışa yol açmaktadır ($z = 2.831$; $p < .005$). Kardeş ilişkisi değişkenindeki bir birimlik artış ergen-ebeveyn ilişkisi puanlarında 4.85 puanlık artışa ($\beta = .53$) yol açmaktadır ($z = 4,936$; $p < .001$). Ebeveyn öz-yetkinliği değişkenindeki bir birimlik artış ergen-ebeveyn ilişkisi puanlarında .14 puanlık azalmaya ($\beta = .20$) yol açmaktadır ($z = -3,556$; $p < .001$). Yapısal modelin uyum iyiliği indeksleri katsayıları $\chi^2 = 385.16$; $p = 0.00$; $\chi^2 / sd = 2.69$; $NFI = .90$; $CFI = .94$; $IFI = .94$; $SRMR = .078$ ve $RMSEA = .066$ olarak belirlenmiştir.

Şekil 2. Yapısal Model

Bu sonuçlara göre yapısal model ile öne sürülen aşağıdaki hipotezler doğrulanmıştır:

- Eş desteği, ergen-ebeveyn ilişkisini manidar olarak etkilemektedir.
- Akran ilişkisi, ergen-ebeveyn ilişkisini manidar olarak etkilemektedir.
- Kardeş ilişkisi, ergen-ebeveyn ilişkisini manidar olarak etkilemektedir.
- Ebeveyn öz- yetkinliği, ergen-ebeveyn ilişkisini manidar olarak etkilemektedir.

Bu çalışma kapsamında ergen-ebeveyn ilişkisi değişkenine direkt (doğrudan) etkilerin yanı sıra bu değişkene dolaylı etki edebilecek değişkenler de incelenmiştir. Bu kapsamda kardeş ilişkisi değişkeni aracı değişken olarak ele alınmıştır. Söz konusu aracı değişkenin dolaylı etkilerinin anlamlılığı direkt ve dolaylı etkileri dolayısıyla aracılığı test etmek için kullanılan ve dağılım normalliği varsayımını gerektirmeyen bir yöntem olan (Preacher & Hayes, 2008) Bootstrapping işlemi ile incelenmiştir. Tablo 3'te gösterilen sonuçlara göre ebeveyn öz-yetkinliği ile ergen-ebeveyn ilişkisi arasında kardeş ilişkilerinin manidar olarak kısmi aracı rol oynadığı görülmektedir (Bootstrapping katsayısı= -0.078, $p < .05$). Bu sonuca göre yapısal model hipotezlerinden "Ebeveyn öz-yetkinliğinin ergen-ebeveyn ilişkisi üzerindeki etkisinde kardeş ilişkileri manidar olarak aracı bir rol oynamaktadır" hipotezi doğrulanmıştır.

Tablo 2.

Doğrudan ve Dolaylı Etkilere İlişkin Bootstrapping İşleminin Sonuçları

Model Yolları	Katsayı	%95 GA		Anlamlılık Düzeyi
		Alt	Üst	
Doğrudan Etkiler				
Eş desteği → Ergen-Ebeveyn İlişkisi	0.189	0.035	0.377	$p < .05$

Akran ilişkisi → Ergen-Ebeveyn ilişkisi	0.474	0.109	0.906	p < .05
Kardeş ilişkisi → Ergen-Ebeveyn ilişkisi	4.849	3.164	8.189	p < .05
Ebeveyn Öz-Yetkinliği → Ergen-Ebeveyn ilişkisi	-0.144	-0.239	-0.065	p < .05
Dolaylı Etkiler				
Ebeveyn Öz-Yetkinliği → Kardeş ilişkisi → Ergen-Ebeveyn ilişkisi	-0.078	-0.138	-0.029	p < .05

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmada, ekolojik model çerçevesinde ve alanyazın doğrultusunda belirlenen eş desteği, kardeş ilişkisi, ebeveyn öz-yetkinliği ve akran ilişkisi değişkenlerinin ergen-ebeveyn ilişkisini etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmada eşlerin birbirlerinden algıladıkları desteğin artmasının ergen-ebeveyn ilişkisinin niteliğini olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir. Bu bulgu, evlilik ilişkisi ile çocukların anne babalarıyla kurdukları ilişki arasındaki bağlantıyı açıklamak üzere öne sürülen yayılma hipotezini desteklemektedir. Yayılma hipotezine göre (Erel & Burman, 1995) destekleyici ve doyum veren bir evlilik ilişkisine sahip olan ebeveynlerin çocuklarıyla da iyi ilişkiler kurdukları öne sürülmektedir. Bir başka ifade ile eşler arasındaki olumlu ve destekleyici bir ilişki, ebeveynlerin çocuklarıyla kurdukları ilişkiye de yansımaktadır. Dolayısıyla eş desteği arttıkça, ergenlerin anne babalarıyla kurdukları ilişkinin olumlu hâle gelip, güçlenmesi beklenen bir sonuçtur. Eş desteği ile ergen-ebeveyn ilişkisi arasındaki ilişkinin incelendiği Colarossi ve Eccles (2000) tarafından yürütülen araştırmada bu araştırmanın bulgusuyla paralel olarak, eş desteğinin ergen-ebeveyn ilişkisinin bileşenlerinden ebeveyn desteğini yordadığı sonucuna varılmıştır. Ayrıca alanyazında eş desteği dışında başta evlilik kalitesi olmak üzere evlilik ilişkisinin niteliğine ilişkin değişkenlerle ergen-ebeveyn ilişkisi arasında bağlantılar incelenmiş ve yine bu bulguyu destekleyecek şekilde ebeveynlerin olumlu ilişki nitelikleri ile ergen-ebeveyn ilişkisi arasında pozitif yönde manidar ilişkiler olduğu belirlenmiştir (Buehler & Gerard, 2002; Erel & Burman, 1995; Faber vd., 2003; Howard, 2016; Markiewicz vd., 2001). Yalnızca, Tonia (1994) tarafından yürütülen araştırmada ebeveynlerin evlilik sıkıntısının ergen-ebeveyn çatışmasını artırdığı, ancak ergen-ebeveyn ilişki kalitesi ile ilişkili olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın bir diğer bulgusu olan akran ilişkisinin ergen-ebeveyn ilişkisi üzerindeki etkisi, alanyazındaki araştırmalarca da doğrulanmıştır (Field vd., 2002; Furman vd., 2002; Goldstein vd., 2005; Lieberman vd., 1999). Parker ve Benson (2004) tarafından yürütülen araştırmada ergen-ebeveyn ilişkisinin bileşenlerinden olan ebeveyn desteği ile akran ilişkisi arasında manidar bir ilişki bulunurken, ebeveyn izlemesi ile akran ilişkisi arasında manidar bir ilişki bulunmamıştır (Parker & Benson, 2004). Akran ilişkisinin ergenin mikrosisteminde yer alan bir unsur olarak, bu sistemdeki bir diğer yapı olan ergen-ebeveyn ilişkisi ile yine döngüsel-nedensel bir ilişki içinde olduğu söylenebilir. Dolayısıyla ergenin hayatında aile üyeleri haricinde önemli bir yeri olan ve ergenin mikrosisteminde yer alan akranlarla kurulan ilişkinin, ergenin yaşamını ve ergen-ebeveyn ilişkisini de etkilemesi olası görünmektedir. Bu çalışmada, kardeş ilişkisinin niteliği olumlu hale geldikçe ve güçlendikçe, ergen-ebeveyn ilişkisinin niteliğinin de olumlu olacağı bulgusu alanyazında pek çok araştırma (Brody vd., 1994; Derkman vd., 2011; Kim vd., 2006; Seginer, 1998; Whiteman & Buchanan, 2002) sonucuya desteklenmektedir. Görüleceği gibi ergenin mikrosisteminde yer alan kardeş ilişkisi değişkeni de onu çevreleyen diğer unsur olan ebeveynleriyle ilişkisini etkilemektedir. Mikrosistem bireyi kapsayan en yakın ortamı ve ilişkileri barındırdığı için ekolojik sistemler teorisinin etkili düzeyi kabul edilmektedir. Bu yaklaşım özellikle akran ilişkileri ve ebeveyn-ergen ilişkisi bağlantısı ve bu bağlantının ergenin davranış çıktılarıyla ilişkisini temellendirmede yaygın olarak kullanılmaktadır (Darling, 2007). Bu araştırmada da mikrosistem unsurlarının (akran, kardeş, ebeveyn özellikleri) ergenin üzerindeki etkisi ortaya konulmuştur.

Araştırmada elde edilen bir diğer bulgu ebeveyn öz-yetkinliğinin ergen-ebeveyn ilişkisini olumsuz yönde etkilediği bulgusudur. Ancak araştırmalar tam tersi olarak ebeveyn öz-yetkinliğinin ergen-ebeveyn

ilişisine olumlu yönde etkisi olduğunu göstermektedir (Ardelt & Eccles, 2001; Bogenschneider vd., 1997; Dumka vd., 2010; Izz vd., 2000; Oyserman vd., 2004; Shumow & Lomax, 2002). Bu bulgunun alanyazında yer alan bulgulardan farklı çıkması ergen-ebeveyn ilişkisine dair ergenlerin ve ebeveynlerin algılarındaki farklılıktan kaynaklanmış olabilir. Çünkü bu çalışma kapsamında ebeveyn öz-yetkinliğine ilişkin değerlendirme ebeveynlerden alınırken ergen-ebeveyn ilişkisine ilişkin değerlendirme yalnızca ergenlerden alınmıştır. Alanyazında bu açıklamayı destekleyecek şekilde, ergenlerin ve ebeveynlerin aralarındaki ilişkiye ve birbirlerinin davranışlarına ilişkin algılarında farklılık olduğuna ilişkin çalışmalar bulunmaktadır (Rinaldi & Howe, 2003; Smith & Forehand, 1986). Bu bağlamda ergenlerin ve ebeveynlerin birbirleri arasındaki ilişki ile ebeveynlik davranışlarına ilişkin algılarının farklı olabileceği düşünülmektedir. Ebeveyn öz-yetkinliğini ölçmek için kullanılan Anababalık Yetkinliği Ölçeği'nde yer alan bir madde üzerinden açıklamak gerekirse; "Çocuğumun evdeki kurallara uymasını sağlayabilirim" maddesinde kendine uygun seçenek olarak "kesinlikle yaparım" seçeneğini işaretlemiş bir anne ya da baba kendini ebeveynlik konusunda yetkin algılamakta, buna karşın çocuğunun bakış açısı ise "Annem/babam beni kurallara uymam konusunda zorluyor" şeklinde olabilir. Bu durumda anne baba ilişkisinin olumlu olabilmesi için uygun bir adım attığını varsayabilir ancak durum ergen açısından aynı şekilde yaşanmayabilir. Dolayısıyla anne babanın ve ebeveynin ilişkisinin niteliği konusunda farklı bakış açılarına sahip olmalarının, bu bulguya yol açmış olabileceği söylenebilir.

Araştırma sonuçlarına göre ebeveyn öz-yetkinliğinin yüksek olması ergenlerin kardeşleriyle ilişkilerinin niteliğini olumsuz etkilemekte ve kardeş ilişkisinin olumsuz niteliğindeki artış, ergen-ebeveyn ilişkisini de olumsuz yönde etkilemektedir. İlgili alanyazında ebeveyn öz-yetkinliğinin ergen-ebeveyn ilişkisine etkisinde kardeş ilişkisinin aracı etkisinin incelediği herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Ancak, bu çalışmanın bulgusunun aksi yönünde yüksek ebeveyn öz-yetkinliğinin kardeş ilişkisini pozitif yönde etkilediğine ilişkin bir çalışmaya rastlanmıştır (Oh vd., 2015). Ayrıca, bu konuya ilişkin başka bir çalışmada ise ebeveyn öz-yetkinliği ile kardeş ilişkisi arasında manidar bir ilişki bulunmamıştır (Meunier vd., 2012). Görüldüğü gibi kardeş ilişkisi ve ebeveyn öz-yetkinliği ilişkisi arasında ilgili alanyazında sınırlı ve birbiriyle tutarlı olmayan bilgiler mevcuttur. Alanyazında yer alan bulgunun aksine, ebeveyn öz-yetkinliğinin ergen-ebeveyn ilişkisinde olduğu gibi kardeş ilişkisini de olumsuz yönde etkilemesi, daha önce bahsedildiği gibi ergen ve ebeveynin ilişkiye ilişkin farklı algılara sahip olması ile açıklanabilir.

Bu araştırmadaki temel kısıtlamalar çalışma grubunun özelliklerine dayanmaktadır. İlk olarak araştırma 2016-2017 yılları arasında Türkiye bir büyükşehirdeki devlet liselerinde öğrenim görmekte olan öğrencilerle sınırlıdır. Bu nedenle çalışmanın sonucunda elde edilen bulgular benzer özelliklerdeki lise öğrencileri için genelleştirilebilir. Ek olarak ergen grubunun daha çok kız öğrencilerden oluşması ve ebeveyn grubunu daha çok babaların temsil etmesi araştırmanın bir diğer sınırlılığıdır.

Ayrıca araştırma sonuçlarından yola çıkılarak hem araştırmacılara hem de uygulamaya dönük önerilerde bulunulabilir. İlk olarak sonuçlar doğrultusunda ergen-ebeveyn ilişkisini geliştirmeye yönelik müdahale programlarına, ebeveynin evlilik yaşantısı, kardeş ve akran ilişkisine yönelik modüllerin eklenmesi önerisi getirilebilir. Model testinde değişkenlerin seçiminde ekolojik sistem yaklaşımı temel alınmıştır ve seçilen değişkenler ekolojik sistem yaklaşımında yer alan mikrosistem ve mezosistem basamağında yer almaktadır. Sonraki çalışmalarda, ekolojik sistem yaklaşımının ekzosistem basamağında (ebeveynin iş yaşamı gibi), makrosistem basamağında (kültürel özellikler gibi) ve kronosistem basamağında (ön, orta ve ileri ergenlikteki bireylerin karşılaştırılması gibi) yer alan değişkenlerin de kullanılması ile ergen-ebeveyn ilişkisinde ekolojik yaklaşıma ilişkin görece daha kapsamlı bir çerçeve oluşturulabilir. Model testinde araştırmanın sınırlılıklarından biri olarak ergen-ebeveyn ilişkisi değişkeni, sadece ergenin algılarını yansıtmaktadır. Sonraki çalışmalarda ergen-ebeveyn ilişkisi değişkeni hem ergen hem de ebeveynlerden alınan bilgiler doğrultusunda ele alınabilir.

Yazar Katkı Oranı

Veri toplama sürecinde birinci yazar katkı sunmuş ve bunun dışındaki tüm aşamalarda iki yazar da katkıda bulunmuştur.

Etik Beyan

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesinde’ yer alan tüm kurallara uyulduğu yönergenin ikinci bölümünde yer alan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler”den hiçbirinin gerçekleştirilmediği tarafımızca taahhüt edilmektedir.

Çatışma Beyanı

Yazarlar çalışma kapsamında herhangi bir çıkar çatışması bulunmadığını beyan etmektedirler.

References

- Aslan, A. S. ve İzci, E. (2017). Ortaokul İngilizce öğretim programının öğretmen görüşlerine göre bağlam, girdi, süreç ve ürün (CIPP) modeli ile değerlendirilmesi. *Inönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18 (2), 33-44.
- Ardelt, M., & Eccles, J. S. (2001). Effects of mothers' parental efficacy beliefs and promotive parenting strategies on inner-city youth. *Journal of Family Issues*, 22 (8), 944-972. <https://doi.org/10.1177/019251301022008001>
- Barber, J. G., & Delfabbro, P. (2000). Predictors of adolescent adjustment: Parent-peer relationships and parent-child conflict. *Child and Adolescent Social Work Journal*, 17 (4), 275-288. <https://doi.org/10.1023/A:1007546023135>
- Bentler, P. M. (2006). *EQS 6 structural equations program manual*. Multivariate Software, Inc.
- Bogenschneider, K., Small, S. A., & Tsay, J. C. (1997). Child, parent, and contextual influences on perceived parenting competence among parents of adolescents. *Journal of Marriage and Family*, 59 (2), 345-362. <https://doi.org/10.2307/353475>
- Brody, G. H., Stoneman, Z., & McCoy, J. K. (1994). Contributions of family relationships and child temperaments to longitudinal variations in sibling relationship quality and sibling relationship styles. *Journal of Family Psychology*, 8 (3), 274-286. <https://doi.org/10.1037/0893-3200.8.3.274>
- Buehler, C., & Gerard, J. M. (2002). Marital conflict, ineffective parenting, and children's and adolescents' maladjustment. *Journal of Marriage and Family*, 64 (1), 78-92. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2002.00078.x>
- Bukowski, W. M., Hoza, B., & Boivin, M. (1994). Measuring friendship quality during pre- and early adolescence: the development and psychometric properties of the Friendship Qualities Scale. *Journal of Social and Personal Relationships*, 11 (3), 471-484. <https://doi.org/10.1177/0265407594113011>
- Büyüköztürk, Ş. (2002). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. (2. bs.). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Coatsworth, J. D., Duncan, L. G., Greenberg, M. T., & Nix, R. L. (2010). Changing parent's mindfulness, child management skills and relationship quality with their youth: Results from a randomized pilot intervention trial. *Journal of Child and Family Studies*, 19 (2), 203-217. <https://doi.org/10.1007/s10826-009-9304-8>
- Colarossi, L. G., & Eccles, J. S. (2000). A prospective study of adolescents' peer support: Gender differences and the influence of parental relationships. *Journal of Youth and Adolescence*, 29 (6), 661-678. <https://doi.org/10.1023/A:1026403922442>
- Coleman, P. K. & Karraker, K. H. (1997). Self-efficacy and parenting quality: findings and future applications. *Developmental Review*, 18, 47-85. <https://doi.org/10.1006/drev.1997.0448>
- Collins, W. A., & Madsen, S. D. (2003). Developmental change in parenting interactions. In L. Kuczynski (Ed.), *Handbook of dynamics in parent-child relations* (pp. 49-66). Sage Publication.
- Crouter, A. C., Bumpus, M. F., Head, M. R., & McHale, S. M. (2001). Implications of overwork and overload for the quality of men's family relationships. *Journal of Marriage and Family*, 63, 404-416. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2001.00404.x>
- Darling, N. (2007). Ecological systems theory: The person in the center of the circles. *Research in Human Development*, 4 (3-4), 203-217. <https://doi.org/10.1080/15427600701663023>
- De Goede, I. H., Branje, S. J., & Meeus, W. H. (2009). Developmental changes in adolescents' perceptions of relationships with their parents. *Journal of Youth and Adolescence*, 38 (1), 75-88. <https://doi.org/10.1007/s10964-008-9286-7>
- Dekovic, M. (1999). Parent-adolescent conflict: Possible determinants and consequences. *International Journal of Behavioral Development*, 23 (4), 977-1000. <https://doi.org/10.1080/016502599383630>

- Dekovic, M., & Meeus, W. (1997). Peer relations in adolescence: Effects of parenting and adolescents' self-concept. *Journal of Adolescence*, 20 (2), 163-176. <https://doi.org/10.1006/jado.1996.0074>
- Denton, M. L. (2006). *Relationship quality between parents and adolescents: Understanding the role of religion*[Unpublished doctoral dissertation]. The University of North Carolina.
- Derkman, M. M., Engels, R. C., Kuntsche, E., van der Vorst, H., & Scholte, R. H. (2011). Bidirectional associations between sibling relationships and parental support during adolescence. *Journal of Youth and Adolescence*, 40 (4), 490-501. <https://doi.org/10.1007/s10964-010-9576-8>
- Downing, S. M. (2004). Reliability: On the reproducibility of assessment data. *Medical Education*, 38 (9), 1006-1012. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2929.2004.01932.x>
- Dumka, L. E., Gonzales, N. A., Wheeler, L. A., & Millsap, R. E. (2010). Parenting self-efficacy and parenting practices over time in Mexican American families. *Journal of Family Psychology*, 24 (5), 522-531. <https://doi.org/10.1037/a0020833>
- Engels, R. C., Finkenauer, C., Meeus, W., & Deković, M. (2001). Parental attachment and adolescents' emotional adjustment: The associations with social skills and relational competence. *Journal of Counseling Psychology*, 48 (4), 428-439. <https://doi.org/10.1037/0022-0167.48.4.428>
- Erel, O., & Burman, B. (1995). Interrelatedness of marital relations and parent-child relations: a meta-analytic review. *Psychological Bulletin*, 118 (1), 108-132. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.118.1.108>
- Erkan Atik, Z., Çok, F., Esen Çoban, A., Doğan, T., & Güney Karaman, N. (2014). Akran ilişkileri Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 14 (2), 433-446. <https://doi.org/10.12738/estp.22014.2.1778>
- Eryüksel, G. N., & Akün, E. (2003). Depresyonu olan ergenler ile ana-babalarının aile ilişkilerinin ve bilişsel çarpıtmalarının incelenmesi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 18 (51), 59-73.
- Faber, A. J., Edwards, A. E., Bauer, K. S., & Wetchler, J. L. (2003). Family structure: Its effects on adolescent attachment and identity formation. *The American Journal of Family Therapy*, 31 (4), 243-255. <https://doi.org/10.1080/01926180390201945>
- Fanti, K. A., Henrich, C. C., Brookmeyer, K. A., & Kuperminc, G. P. (2008). Toward a transactional model of parent-adolescent relationship quality and adolescent psychological adjustment. *The Journal of Early Adolescence*, 28 (2), 252-276. <https://doi.org/10.1177/0272431607312766>
- Farrell, A. D., & White, K. S. (1998). Peer influences and drug use among urban adolescents: Family structure and parent-adolescent relationship as protective factors. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 66 (2), 248-258. <https://doi.org/10.1037/0022-006X.66.2.248>
- Field, T., Diego, M., & Sanders, C. (2002). Adolescents' parent and peer relationships. *Adolescence*, 37 (145), 121-130.
- Furman, W., Simon, V. A., Shaffer, L., & Bouchev, H. A. (2002). Adolescents' working models and styles for relationships with parents, friends, and romantic partners. *Child Development*, 73 (1), 241-255. <https://doi.org/10.1111/1467-8624.00403>
- Galambos, N. L., Barker, E. T., & Almeida, D. M. (2003). Parents do matter: Trajectories of change in externalizing and internalizing problems in early adolescence. *Child Development*, 74 (2), 578-594. <https://doi.org/10.1111/1467-8624.7402017>
- Goldstein, S. E., Davis-Kean, P. E., & Eccles, J. S. (2005). Parents, peers, and problem behavior: A longitudinal investigation of the impact of relationship perceptions and characteristics on the development of adolescent problem behavior. *Developmental Psychology*, 41 (2), 401-413. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.41.2.401>
- Hair, E. C., Moore, K. A., Garrett, S. B., Ling, T., & Cleveland, K. (2008). The continued importance of quality parent-adolescent relationships during late adolescence. *Journal of Research on Adolescence*, 18 (1), 187-200. <https://doi.org/10.1111/j.1532-7795.2008.00556.x>

- Hair, E. C., Moore, K. A., Hadley, A. M., Kaye, K., Day, R. D., & Orthner, D. K. (2009). Parent marital quality and the parent-adolescent relationship: Profiles of relationship quality. *Marriage & Family Review*, 45 (2-3), 189-217. <https://doi.org/10.1080/01494920902733500>
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R., & Tatham, R. (2007). *Multivariate data analysis*. Pearson Education Inc.
- Head, M. R. (2004). *Profiling parent-adolescent relationships: A pattern-analytic approach o relationship quality*[Unpublished doctoral dissertation]. The Pennsylvania State University.
- Howard, S. A. (2016). *Marital quality, parent-adolescent relations, and adolescent depressive symptoms among military families*[Unpublished doctoral dissertation]. Florida State University.
- Izzo, C., Weiss, L., Shanahan, T., & Rodriguez-Brown, F. (2000). Parental self-efficacy and social support as predictors of parenting practices and children's socioemotional adjustment in Mexican immigrant families. *Journal of Prevention & Intervention in the Community*, 20 (1-2), 197-213. https://doi.org/10.1300/J005v20n01_13
- Jones, T. L., & Prinz, R. J. (2005). Potential roles of parental self-efficacy in parent and child adjustment: A review. *Clinical Psychology Review*, 25 (3), 341-363. <http://dx.doi.org/10.1016/j.cpr.2004.12.004>
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2007). *Family, self, and human development across cultures, theory and applications*. Lawrence Erlbaum Associates.
- Kaner, S., Şekercioğlu, G., & Yellice-Yüksel, B. (2007). *Öğretmenlerin ve ana-babaların öz-yetkinlik inançları, tükenmişlik algıları ve çocukların problem davranışları*. Yayınlanmamış araştırma projesi. Proje Numarası: 2006 09 04 009.
- Kennedy, P. (2008). *A guide to econometrics*. Blackwell Publishing
- Kim, J. Y., McHale, S. M., Wayne Osgood, D., & Crouter, A. C. (2006). Longitudinal course and family correlates of sibling relationships from childhood through adolescence. *Child Development*, 77 (6), 1746-1761. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2006.00971.x>
- Kline, R. B. (2011). *Principles and practice of structural equation modeling* (3rd ed.). The Guilford Press.
- Koç, N. (2010). *Orta öğretim öğrencilerinin ebeveynleriyle olan ilişkilerine bakışları*[Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Afyon Kocatepe Üniversitesi.
- Korfalı, A. (2016). *Algılanan ekonomik güçlük ve eşler arasındaki çatışma ile problem davranışlar arasındaki bağlantıda, ebeveyn-ergen ilişkilerinin aracı rolü*[Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Kouros, C. D., Papp, L. M., Goeke-Morey, M. C., & Cummings, E. M. (2014). Spillover between marital quality and parent-child relationship quality: Parental depressive symptoms as moderators. *Journal of Family Psychology*, 28 (3), 315-325. <https://doi.org/10.1037/a0036804>
- Krishnakumar, A., & Buehler, C. (2000). Interparental conflict and parenting behaviors: A meta-analytic review. *Family Relations*, 49 (1), 25-44. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3729.2000.00025.x>
- Leahy-Warren, P., McCarthy, G., & Corcoran, P. (2012). First-time mothers: Social support, maternal parental self-efficacy and postnatal depression. *Journal of Clinical Nursing*, 21 (3-4), 388-397. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2702.2011.03701.x>
- Lieberman, M., Doyle, A. B., & Markiewicz, D. (1999). Developmental patterns in security of attachment to mother and father in late childhood and early adolescence: Associations with peer relations. *Child Development*, 70 (1), 202-213. <https://doi.org/10.1111/1467-8624.00015>
- Luster, T., & Okagaki, L. (2005). *Parenting: An ecological perspective*. (2nd ed.). Lawrence Erlbaum Associates, Inc., Publishers.
- Markiewicz, D., Doyle, A. B., & Brendgen, M. (2001). The quality of adolescents' friendships: Associations with mothers' interpersonal relationships, attachments to parents and friends, and prosocial behaviors. *Journal of Adolescence*, 24 (4), 429-445. <https://doi.org/10.1006/jado.2001.0374>

- Matza, L. S., Kupersmidt, J. B., & Glenn, D. M. (2001). Adolescents' perceptions and standards of their relationships with their parents as a function of sociometric status. *Journal of Research on Adolescence*, 11 (3), 245-272. <https://doi.org/10.1111/1532-7795.00012>
- McGue, M., Elkins, I., Walden, B., & Iacono, W. G. (2005). Perceptions of the parent-adolescent relationship: A longitudinal investigation. *Developmental Psychology*, 41(6), 971-984. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.41.6.971>
- McKinney, C., & Renk, K. (2011). A multivariate model of parent-adolescent relationship variables in early adolescence. *Child Psychiatry & Human Development*, 42 (4), 442-462. <https://doi.org/10.1007/s10578-011-0228-3>
- Meunier, J. C., Roskam, I., Stievenart, M., De Moortele, G. V., Browne, D. T., & Wade, M. (2012). Parental differential treatment, child's externalizing behavior and sibling relationships: Bridging links with child's perception of favoritism and personality, and parents' self-efficacy. *Journal of Social and Personal Relationships*, 29 (5), 612-638. <https://doi.org/10.1177/0265407512443419>
- Meyers, S. A., Varkey, S., & Aguirre, A. M. (2002) Ecological correlates of family functioning, *American Journal of Family Therapy*, 30 (3), 257-273. <https://doi.org/10.1080/019261802753577575>
- Miller, B. C., Benson, B., & Galbraith, K. A. (2001). Family relationships and adolescent pregnancy risk: A research synthesis. *Developmental Review*, 21 (1), 1-38. <https://doi.org/10.1006/drev.2000.0513>
- Noller, P., Feeney, J. A., Sheehan, G., & Peterson, C. (2000). Marital conflict patterns: Links with family conflict and family members' perceptions of one another. *Personal Relationships*, 7 (1), 79-94. <https://doi.org/10.1111/j.1475-6811.2000.tb00005.x>
- Oh, W., Volling, B. L., & Gonzales, R. (2015). Trajectories of children's social interactions with their infant sibling in the first year: A multidimensional approach. *Journal of Family Psychology*, 29(1), 119-129. <https://doi.org/10.1037/fam0000051>
- Oyserman, D., Bybee, D., Mowbray, C., & Kahng, S. K. (2004). Parenting self-construals of mothers with a serious mental illness: Efficacy, burden, and personal growth. *Journal of Applied Social Psychology*, 34 (12), 2503-2523. <https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.2004.tb01989.x>
- Parker, J. S., & Benson, M. J. (2004). Parent-adolescent relations and adolescent functioning: Self-esteem, substance abuse, and delinquency. *Adolescence*, 39 (155), 519-530.
- Preacher, K. J., & Hayes, A. F. (2008). Asymptotic and resampling strategies for assessing and comparing indirect effects in multiple mediator models. *Behavior Research Methods*, 40 (3), 879-891. <https://doi.org/10.3758/BRM.40.3.879>
- Rinaldi, C. M., & Howe, N. (2003). Perceptions of constructive and destructive conflict within and across family subsystems. *Infant and Child Development*, 12 (5), 441-459. <https://doi.org/10.1002/icd.324>
- Schermerle-Engel, K., Moosbrugger, H., & Müller, H. (2003). Evaluating the fit of structural equation models: Tests of significance and descriptive goodness-of-fit measures. *Methods of Psychological Research Online*, 8 (2), 23-74.
- Schneider, B. H., & Younger, A. J. (1996). Adolescent-parent attachment and adolescents' relations with their peers: A closer look. *Youth & Society*, 28 (1), 95-108. <https://doi.org/10.1177/0044118X96028001004>
- Seginer, R. (1998). Adolescents' perceptions of relationships with older sibling in the context of other close relationships. *Journal of Research on Adolescence*, 8 (3), 287-308. https://doi.org/10.1207/s15327795jra0803_1
- Shek, D. T. L. (2000). Parental marital quality and well-being, parent-child relationship quality, and Chinese adolescent adjustment. *The American Journal of Family Therapy*, 28 (2), 147-162. <https://doi.org/10.1080/019261800261725>

- Shomaker, L. B., & Furman, W. (2009). Parent-adolescent relationship qualities, internal working models, and styles as predictors of adolescents' observed interactions with friends. *Journal of Social and Personal Relationships*, 26 (5), 579-603. <https://doi.org/10.1177/0265407509354441>
- Shumow, L., & Lomax, R. (2002). Parental efficacy: Predictor of parenting behavior and adolescent outcomes. *Parenting*, 2 (2), 127-150. https://doi.org/10.1207/S15327922PAR0202_03
- Silverberg, S. B., & Steinberg, L. (1987). Adolescent autonomy, parent-adolescent conflict, and parental well-being. *Journal of Youth and Adolescence*, 16 (3), 293-312. <https://doi.org/10.1007/BF02139096>
- Smetana, J. G. (2005). Adolescent–parent conflict: Resistance and subversion as developmental process. In L. Nucci (Ed.). *Conflict, contradiction, and contrarian elements in moral development and education*, (pp. 69–91). Erlbaum.
- Smith, K. A., & Forehand, R. (1986). Parent-adolescent conflict: Comparison and prediction of the perceptions of mothers, fathers, and daughters. *The Journal of Early Adolescence*, 6 (4), 353-367. <https://doi.org/10.1177/0272431686064006>
- South, S. C., Krueger, R. F., Johnson, W., & Iacono, W. G. (2008). Adolescent personality moderates genetic and environmental influences on relationships with parents. *Journal of Personality and Social Psychology*, 94 (5), 899-912. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.94.5.899>
- Stanik, C. E., Riina, E. M., & McHale, S. M. (2013). Parent–adolescent relationship qualities and adolescent adjustment in two-parent African American families. *Family Relations*, 62 (4), 597-608. <https://doi.org/10.1111/fare.12020>
- Steinberg, L. & Silk, J. S. (2002). Handbook of parenting volume 1 children and parenting. In Bornstein, M. H. (Ed.). *Parenting adolescents*, (pp. 103-134). Lawrence Erlbaum Associates.
- Steinberg, L. (2001). We know some things: Parent-adolescent relationships in retrospect and prospect. *Journal of Research on Adolescence*, 11,1–19. <https://doi.org/10.1111/1532-7795.00001>
- Steinberg, L. (2004). Risk taking in adolescence: what changes, and why? *Annals of the New York Academy of Sciences*, 1021(1), 51-58. <https://doi.org/10.1196/annals.1308.005>
- Steinberg, L., & Morris, A. S. (2001). Adolescent development. *Annual Review of Psychology*, 52 (1), 83-110. <https://doi.org/10.1146/annurev.psych.52.1.83>
- Stevenson, M. M., Fabricius, W. V., Cookston, J. T., Parke, R. D., Coltrane, S., Braver, S. L., & Saenz, D. S. (2014). Marital problems, maternal gatekeeping attitudes, and father–child relationships in adolescence. *Developmental Psychology*, 50 (4), 1208-1218. <https://doi.org/10.1037/a0035327>
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2015). *Çok değişkenli istatistiklerin kullanımı*. (Çev. Ed. M. Baloğlu). Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık.
- Tonia, B. (1994). *The effects of marital distress on parent-adolescent and sibling subsystems in nuclear families*[Unpublished doctoral dissertation]. Pacific Graduate School of Psychology.
- Updegraff, K. A., Thayer, S. M., Whiteman, S. D., Denning, D. J., & McHale, S. M. (2005). Relational aggression in adolescents' sibling relationships: Links to sibling and parent-adolescent relationship quality. *Family Relations*, 54 (3), 373-385.
- Wainright, J. L., & Patterson, C. J. (2008). Peer relations among adolescents with female same-sex parents. *Developmental Psychology*, 44 (1), 117-126. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.44.1.117>
- Walker-Barnes, C. J., & Mason, C. A. (2004). Delinquency and substance use among gang-involved youth: The moderating role of parenting practices. *American Journal of Community Psychology*, 34 (3-4), 235-250. <https://doi.org/10.1007/s10464-004-7417-1>
- Wang, B., Stanton, B., Li, X., Cottrell, L., Deveaux, L., & Kaljee, L. (2013). The influence of parental monitoring and parent-adolescent communication on Bahamian adolescent risk involvement: A three-year longitudinal examination. *Social Science & Medicine*, 97, 161-169. <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2013.08.013>

- Weston, R., & Gore, P. A. (2006). A brief guide to structural equation modeling. *The Counseling Psychologist*, 34 (5), 719-751. <https://doi.org/10.1177/0011000006286345>
- Weymouth, B. B., Buehler, C., Zhou, N., & Henson, R. A. (2016). A meta-analysis of parent-adolescent conflict: Disagreement, hostility, and youth maladjustment. *Journal of Family Theory & Review*, 8, 95-112. <https://doi.org/10.1111/jftr.12126>
- Whiteman, S. D., & Buchanan, C. M. (2002). Mothers' and children's expectations for adolescence: the impact of perceptions of an older sibling's experience. *Journal of Family Psychology*, 16 (2), 157-171.
- Yıldırım, İ. (2004). Eş Destek Ölçeği'nin geliştirilmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3 (22), 19-26.
- Zeiders, K. H., Roosa, M. W., & Tein, J. Y. (2011). Family structure and family processes in Mexican-American families. *Family Process*, 50 (1), 77-91. <https://doi.org/10.1111/j.1545-5300.2010.01347.x>